हाम्रो शुक्लाफाँटा

स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम

आधारभूत तह (कक्षा १-३)

२०७७

हाम्रो शुक्लाफाँटा

स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम

आधारभूत तह (कक्षा १-३)

📄📁⌨⌨

♓💧■♐&❍♐☞♈♐ ♑◆📪&♐●■⬧♐

📪 ⬧♐□❀&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧♐□♐❀■□

♏❍■♐📪☹📪 ⬧”❒♑&🕯📪

&❁⬧♐⌘⬧ 💣

⌘🕯💧■♐&❍♐☞♈♐ ♑◆📭&♐●■⬧♐

♑◆📭 ⬧♐□🏵&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧♐□♐🏵■□

♏❍■♐📭☹📪 ⬧”❒♑&🕯📭

© 🖃♏♐🏵●⬧⬧♐📭 💣 &❁⬧♐⌘⬧♎♐

&❁⍓♎ 🖃🖅💻⬧📭✆♐ – ●♏🖫 🖃🖫 🗏🗀🖮🖮

💻⍓♐♑☹□ &♐🕮🕉□❑❍♎ ●♏⬧♐🖃 ⧫⍓♐ ⬧♐□♐

🏵☝♏□♑ 🖃●♎●⧫

🖃🖅□♐☸♒⬧ –

⛬☹ ●♈⬧☸☝♌❁ 📭♐♒ ♏▪▯

🖃♌💻□ – ⛬☹ &☹⧫♐👎♋📭 ♒♐☸⌘☹

🖃♌💻□ – ⛬☹ ♏♐♎♌☸♏ ♒♐☸⌘☹

🖃♌💻□ – ⛬☹ ◆♐☸♏⬧🏵♑ ●✂●♎📭☸

🖃♌💻□ – ⛬☹ ♋☠♌☸♏ ♏▪▯

🖃♌💻□ – ⛬☹ ⌧●📭 ♌✈ ♒♐☸⌘☹

🖃♌💻□ – ⛬☹ 🖃●📭⧫♐ ❒♐“⬧📭☹

♎🕯♌❁◗♐ 💣

प्राक्कथन

नेपालको भौगोलिक विशेषता, सामाजिक परिवेश, आर्थिक प्रणाली एवम् बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक तथा बहुसाँस्कृतिक समाजमा विशिष्टता र विविधतापूर्ण सामाजिक संरचनालाई मध्यनजर गरेर केन्द्रीय स्तरबाट निमार्ण गरी देश भित्र लागु गरिएको एकै किसिमको पाठ्यक्रमले समग्र राष्ट्रको आवश्यकता र पहिचानलाई यसले पूर्णतः प्रतिनिधित्व गर्न सकिरहेको छैन । यसै सन्दर्भमा स्थानीय आवश्यकताहरुमा आधारित भई स्थानिय भाषा, क्षेत्र, जाती, प्रविधि, सिप, विचार आदी विविध पक्षहरुको संरक्षण, सम्वर्द्धन र समूचित विकासका अवधारणालाई महसुस गरी राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारुप २०७६ ले आधारभूत तह (कक्षा १-८) मा स्थानीय विषय अध्यापन गराउनु पर्ने प्रावधान गरेको छ । स्थानीय तहले स्थानीय विज्ञ, अभिभावक, शिक्षक , विद्यार्थीको सहयोगमा स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम विकास गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ । यसै प्रावधान अनुरुप शुक्लाफाँटा नगरपालिकाले आधारभूत तह (कक्षा १-८) मा स्थानीय विषय **"हाम्रो शुक्लाफाँटा"** (प्रस्तावित) पाठ्यक्रम निमार्ण गरी शैक्षिक सत्र २०७७ देखि कक्षा १ मा लागू गर्ने र क्रमश : "राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारुप २०७६" को कार्यान्वयन योजना अनुसार यसलाई माथिल्ला कक्षाहरुमा पनि क्रमसः लागू गर्दै जाने योजना बनाएको छ । योजना अनुसार स्थानीय पाठ्यक्रम कार्यान्वयन गर्न पहिलो चरणमा कक्षा १-३ का लागि यो पाठ्यक्रमको मस्यौदा तयार पारिएको छ ।

शिक्षाका राष्ट्रिय उद्देश्यहरुका साथै शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका स्थानीय आवश्यकताहरु परिपूर्ति गर्ने खालका विषयवस्तुहरु छनोट गरी राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारुप २०७६, राष्ट्रिय पाठ्यक्रम विकास तथा कार्यान्वयन मार्गदर्शन २०७६ ले निर्दिष्ट गरेको ढाँचामा यो पाठ्यक्रमको मस्यौदा विकास भएको छ । शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको भूगोल, इतिहास, धार्मिक र प्राकृतिक सम्पदा तथा तिनको सदुपयोग, साँस्कृतिक, सामाजिक, परम्परागत एवम् प्रचलित स्थानीय श्रम, सीप र कला, स्वास्थ्य, सरसफाइ, वातावरण संरक्षण, स्थानीय कृषि, पर्यटन आदि पक्षलाई समेटेर पाठ्यक्रम तयार पार्ने प्रयास गरिएको छ । छनोट गर्िएका विषयवस्तुहरुलाई आठ ओटा क्षेत्रमा समेटिएको छ । पाठ्यक्रमका यी क्षेत्रहरुले विद्यार्थीहरुलाई यस नगरमा विद्यमान रहेका सकारात्मक विविध पक्षका बारेमा परिचित गराई तिनीहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा विकास गर्नमा टेवा पुऱ्याउने आशा गरिएको छ ।

शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको क्रममा आवश्यक सल्लाह, सुझाव तथा मार्गदर्शन गरी सहयोग पुऱ्याउनु हुने शिक्षाविद, पाठ्यक्रमविद, बुद्धिजीवी, समाजसेवी, जनप्रतिनीधहरु, नगर शिक्षा समिति, स्थानिय पाठ्यक्रम विकास तथा कार्यान्वयन समितिका पदाधिकारी, शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक एवं सरोकारवाला सबैमा कृतज्ञता व्यक्त गरीन्छ । साथै,

पाठ्यक्रम समयसापेक्ष सान्दर्भिकतानुकूल परिमार्जन हुदै जाने दस्तावेज भएकाले यसमा देखिएका कतिपय कमी कमजोरीहरुलाई यथावश्यक ढंगले आगामी दिनमा अभ्र सुधार गरी परिष्कृत गर्दै जानेछौ । यस सर्न्दभमा आवश्यक सुझाव सल्लाहका लागि सम्बन्धित सरोकारवाला सबै पक्षमा अनुरोध गरीन्छ ।

⌘🕯💧■♐&❍♐☞♈♐ ♑◆📪&♐●■⬧♐
♑◆📪 ⬧♐□🏵&♐●■⬧♐⬧♐☸ ⬧♐□♐🏵■
□

🗎🗀🖮🖮
♏❍■♐📪☹📪 ⬧"❒♑&🕯📪

●♋♓♐□🖃✂❒☹

●⌘♓♐🏵⬧

&☸♒ ♑🖅🖫

🗁🖫 &●📪❒□

🗎🖫 ●♋👌♐■□ ●⌘✋♐♐⬧♐☸ 📪♐●♓♈★□ ◘✍☸☪
□

🗏🖫 ●♋👌♐■□ ●⌘✋♐♐⬧♐☸ ⧫☒◆⧫ 🖃🖅📪❒♑♐

🗐🖫 ●♋👌♐■□ ●⌘✋♐♐⬧♐☸ &♐🕮🕉□♋✿❍♎
🖃🖅📪❒♑♐

🗄🖫 ⧫☒◆⧫ 🖃✋♐♎⧫♐

⌛🖫 💻⍓♐♑☹□ ●♋♓♐□⬧♐ ⧫☒◆⧫ 🖃✋♐♎⧫♐

🖮🖫 💻⍓♐♑☹□ ●♋♓♐□⬧♐ ⬧✋♐♐◆⧫ ●🖃⬧♐🏳🏵
◘&■✌⬥☹

🖱🖫 💻⍓♐♑☹□ ●♋♓♐□⬧♐ ●♋♓♐□◆⧫ 🖅✋♐
☸❑

♑◉🖫 💻⍓♐♑☹□ ●♏♓♐□⬧♐☸ 📧✋♐☸❑ 📫 ❑ ❍♎

🗁🗀🖫 ●♏♓♐□ ●♏💻♦☯♦☹⬧📫◗♐

🗁🗁🖫 ●🖭⬧♐🏳 🖭☒♒☹⬧📫◗♐ ●♏⬧☹ ♦⍓♐ &✽ ●♏✽❍□♐

🗁🗎🖫 ●♏✌♐⍓☹🏵 ♎✂☠□♐✦🕉⬧♑ &✽●❑❍□♐

🗁🗏🖫 💻⍓♐♑☹□ &♐🕮🕉□❑❍♎ ⬧♐□♐🏵☝♏□♑ &✽●❑❍□♐

🗁🗐🖫 💻⍓♐♑☹□ &♐🕮🕉□❑❍♎ &●📫♎♐♒🏵 ♑ ♦⍓♐ 🖭📧⌘♐☸⬧♑

♍♑🕯🖭✂❒☹ 🗁

♍♑🕯🖭✂❒☹ 🗎

♍♑🕯🖭✂❒☹ 🗏

🗁🖫 &●📫❒□

सिकारु, समाज र राष्ट्रको शैक्षिक लक्ष्य हासिल गराउन आवश्यक पर्ने ज्ञान, सीप, अभिवृति तथा सम्पूर्ण अनुभवहरु व्यवस्थित गरिएको तथा क्रियाकलापहरु समेटेर तयार पारिएको एक विस्तृत योजना नै पाठ्यक्रम हो । व्यापक रुपमा पाठ्यक्रमले उद्देश्य, विषयवस्तु, सिकाई अनुभव, शिक्षण विधि, शैक्षिक सामग्री, मूल्याङ्कन प्रक्रिया, अतिरिक्त क्रियाकलाप आदिको योजनालाई समेट्दछ । पाठ्यक्रमले समग्र शैक्षिक कार्यक्रमको सञ्चालन तथा निर्देशन गर्ने भएकोले यसलाई शिक्षा प्रणालीको मेरुदण्ड मानिन्छ ।

स्थानीय सरोकारवालाहरुको आवश्यकता, चाहना र सहभागीतामा स्थानीय विषयवस्तुलाई समावेश गरी विकास र कार्यान्वयन हुने पाठ्यक्रमलाई स्थानीय पाठ्यक्रम भनिन्छ । नेपाल बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक तथा बहुसाँस्कृतिक विशेषता र विविधतायुक्त राष्ट्र हो । यस प्रकारको विविधतायूक्त राष्ट्रमा केन्द्रिय स्तरबाट पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तयार गरी देशभित्र लागु गरिएको एकै किसिमको पाठ्यक्रमले देशभित्रका समग्र भौगोलिक र सामाजिक परिवेशमा बसोबास गरिरहेका आमनागरिकहरुका आवश्यकता र चाहनालाई यस किसिमको पाठ्यक्रमले पुर्णतः सम्बोधन गर्न सकिरहेको छैन । तसर्थ कुनै भेगको सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक, भाषिक परिवेश अनुसारका मूल्यमान्यता र आवश्यकतालाई समावेश गर्न सोही स्थानीय स्तरका विज्ञ, उपलब्ध स्रोत, साधन एवम् प्रविधिको प्रयोग गरी स्थानीयमा नै पाठ्यक्रमको विकास गरी लागु गर्न सकिन्छ । यसले गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप र प्रविधिको विकास गरी त्यसको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा थप अनावश्यक सहयोग पुग्दछ ।

शिक्षाको राष्ट्रिय पाठ्यकम प्रारुप २०७६ ले कक्षा १-३ मा पाठ्यघण्टा ५ र वार्षिक कार्यघण्टा १६० को स्थानीय विषय राख्न पाउने ब्यवस्था गरेको छ । त्यस्तै, कक्षा ४-५ मा पाठ्यघण्टा ४ र वार्षिक कार्यघण्टा १२८ तथा कक्षा ६-८ मा पनि पाठ्यघण्टा ४ र वार्षिक कार्यघण्टा १२८ को स्थानीय विषय राख्न पाउने व्यवस्था गरेको छ । यो शैक्षिक विकेन्द्रीकरणको एउटा प्रयास हो । शैक्षिक बिकेन्द्रीकरणलाई प्रभावकारी रुपमा कर्यान्वयनमा ल्याउने विभिन्न साधन मध्ये पाठ्क्रमको स्थानीयकरण पनि एक हो । स्थानीय पाठ्यक्रमलाई शैक्षिक विकेन्द्रीकरणको एउटा सबल पक्षका रुपमा लिन सकिन्छ । जस अर्न्तगत पाठ्यक्रम आफैले निर्माण गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्न सक्ने कार्यहरु पर्दछन् । उदाहरणको रुपमा शैक्षिक सत्र २०७७ बाट कक्षा १ मा लागू गरिने यस पाठ्यक्रमलाई लिन सकिन्छ । स्थानीय पाठ्यक्रमप्रति अपनत्व बढी हुने भएकोले यसले राखेका उद्देश्यहरु सजिलै प्राप्त हुने सम्भावना रहन्छ । साथै स्थानीय पाठ्यक्रमको सम्बन्ध अन्य विषय तथा क्षेत्रसंग पनि हुने भएकाले यसले समग्रमा शिक्षाका राष्ट्रिय उद्देश्य पूर्ति गर्नमा अहम् भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको क्रममा यस क्षेत्रका शिक्षासंग सरोकार राख्ने शिक्षाविद, पाठ्यक्रमविद, समाजसेवी,जनप्रतिनिधि, नगर शिक्षा समिति, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, अभिभावक, विद्यार्थी, गैर सरकारी संस्था तथा सरोकारवाला सम्पूर्ण पक्षसँग छलफल गरी परामर्श लिइएको हो । सम्बन्धित सबै पक्षबाट प्राप्त सुझावहरु नै पाठ्यक्रमको मूल आधार रहेको छ । छलफलबाट संकलन गरीएका आवश्यकताहरुलाई आठ वटा क्षेत्रहरुमा समेटेर पाठ्यक्रम तयार पारिएको छ । हाम्रो नगरपालिका क्षेत्रमा नगरपालिकाको परिचय, साँध सीमाना र वडाको नक्साङ्कन जस्ता विषयवस्तु रहेका छन् । त्यस्तै नगरपालिका भित्र मनाइने विभिन्न चाँडपर्वहरु, सामाजिक शिष्टाचार तथा सहिष्णुता, स्थानीय गीत संगीत जस्ता विषयवस्तुलाई हाम्रो समुदाय, संस्कृति तथा मूल्यमान्यताहरु क्षेत्र अनर्तगत राखिएका छन् । हाम्रा प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाहरु क्षेत्र अन्तर्गत शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका वन जंगल, नदीनाला, ताल, तलैया, जडीबुटी आदि जस्ता विषयवस्तुहरु समेटिएका छन् । यसै धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक सम्पदा एवम् ऐतिहासिक महत्व बोकेका यस नगरपालिका भित्रका मुख्य मुख्य स्थानहरुको प्रचार - प्रसार, संरक्षण र संवर्द्धन गर्न तथा पर्यटन व्यवसायबाट शुक्लाफाँटाको

आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउन यस पाठ्यक्रममा हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु क्षेत्र अन्तर्गत समावेश गरीएको छ । त्यस्तै नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न पेसा, व्यवसायहरुसंग परिचित गराई तिनलाई आधुनिक प्रविधियुक्त बनाउन हाम्रो पेसा, व्यवसाय तथा प्रविधि क्षेत्र राखिएको छ । स्वास्थ्य, सरसफाई र वातावरण संरक्षण क्षेत्र अन्तर्गत व्यक्तिगत सरसफाई, वातावरणको सरसफाई तथा स्थानीय खेलहरु समावेश गरीएका छन् । दैनिक जीवनमा घट्न सक्ने विभिन्न दुर्घटना तथा विपद्हरुबाट सावधान रही सुरक्षित जीवन यापन गर्ने र गराउने जस्ता विषयहरु, विपद् तथा जोखिम व्यवस्थापन राखिएको छ । हाम्रो कृषि क्षेत्रमा स्थानीय कृषि उपजहरु, औजारहरु तथा करेसाबारी र फूलबारी निर्माण जस्ता विषयवस्तु यसमा समावशे गरिएको छ ।

यस पाठ्यक्रममा भूगोल, सामाजिक अध्ययन, वातावरण, स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा, सृजनात्मक कला, कृषि शिक्षा आदि जस्ता विषयवस्तुलाई स्थानीय परिवेश र आवश्यकता अनुसार एकिकृत रुपमा समेटेर अर्न्तविषयक ढाँचामा तयार पारिएको छ । यसले विद्यार्थीहरुमा शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको सामान्य परिचय दिन, यहाँ रहेका साँस्कृतिक मूल्यमान्यताहरुको पहिचान, सम्मान र सहभागीता जनाउन, प्राकृतिक स्रोत साधनको पहिचान, संरक्षण र सदुपयोग गर्न, पर्यटकीय स्थलहरुको पहिचान गर्न, स्थानीय पेसा, व्यवसाय तथा प्रविधि प्रति परिचित भई श्रम प्रति सम्मान गर्न, स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण गर्न, विपद् तथा जोखिम प्रति परिचित तथा सजग रहन र स्थानीय कृषि उपज तथा औजारहरु प्रति परिचय दिन र प्रयोग गर्न सक्षमता विकास गर्ने उद्देश्य राखेको छ ।

☒⌦♎✿⌦☸ ⌘🕯💧■⌦🙰❍⌦☞♈⌦ 📭🙰✿💻♦⌦●♏ ♦♉ 💻⌺⌦♑☹□ ●♏♓⌦□⬩⌦ ♍⌦♏☪□⬩♦⌦☒✍

१. शुक्लाफाँटा नगरपालिको भौगोलिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, धार्मिक, आर्थिक आदि पक्षका बारेमा परिचित गराउन ।
२. शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्रका स्थानीय कला, संस्कृति, मूल्यमान्यता, प्राकृतिक स्रोत साधन र पर्यटकीय स्थल आदिको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न ।
३. स्थानीय परम्परागत पेसा, व्यवसाय र प्रविधिको पहिचान, संरक्षण तथा संम्बर्द्धन गरी त्यसलाई आधुनिक प्रविधिसँग सम्बन्धित गराउन ।
४. विभिन्न समयमा हुन सक्ने विपद् तथा जोखिमको पहिचान, विपद तथा जोखिमबाट जोगिन र धनजनको क्षति न्यूनिकरण गर्न ।
५. नगर क्षेत्रभित्रको शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई र वातावरण प्रतिको सचेतना अभिबृद्धि गर्न
६. स्थानीय कृषि उपज तथा कृषि औजारहरु प्रति परिचित भई कृषिमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्न ।

🗏🖬 ●♏🖏⌦■□ ●⌘🖑⌦⌦⬩⌦☸ 🖃⌦●♓♈★□ □🖎☸☪ □

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ ले विद्यालय शिक्षाका राष्ट्रिय उद्देश्यहरू निम्नानुसार निर्धारण गरेको छ :

क) प्रत्येक व्यक्तिमा अन्तर्निहित प्रतिभा प्रस्फुटन गरी व्यक्तित्व विकास गर्ने ।

ख) सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका मूल्य तथा मान्यताप्रति प्रतिबद्ध, राष्ट्र र राष्ट्रियताप्रति बफादार, स्वाभिमानी, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विविधतालाई सम्मान गर्ने, चरित्रवान्, नैतिकवान् एवम् जिम्मेवार नागरीक तयार गर्ने ।

ग) श्रमप्रति सम्मान एवम् सकारात्मक सोच भएका, रोजगार तथा स्वरोजगारउन्मुख, उत्पादनशील, उद्यमशील र सीपयुक्त नागरीक तयार गर्ने ।

घ) व्यक्तिको सामाजिकीकरणमा सहयोग गर्दै सामाजिक सद्भाव तथा सहिष्णुता र राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।

ङ) प्राकृतिक तथा राष्ट्रिय सम्पदा र पर्यावरणको संरक्षण, संम्वर्द्धन र सदुपयोग गर्दै दीगो विकासमा योगदान गर्ने सचेत नागरीक तयार पार्ने ।

च) प्रत्येक व्यक्तिमा शान्ति, मानव अधिकार, समानता, समावेशिता र सामाजिक न्यायका मान्यताअनुरूपको आचरण विकास गरी समतामूलक, समावेशी, न्यायपूर्ण र समाजवादउन्मुख राष्ट्र निर्माणमा मद्दत गर्ने ।

छ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धी, आधुनिक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्न सक्ने विश्वपरिवेश सुहाउँदो दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।

ज) वैज्ञानिक अवधारणा, तथ्य, सीप, सिद्धान्त तथा प्रविधिको प्रयोग गर्न सक्ने वैज्ञानिक सुझबुझ भएका र खोज तथा अनुसन्धानमुखी जनशक्ति तयार गर्ने ।

झ) रचनात्मक तथा समालोचनात्मक चिन्तन गर्ने, जीवनोपयोगी सीप भएका, सहिष्णु र भाषिक सक्षमतामा निपूर्ण नागरीक तयार गर्ने ।

ञ) नेपाली मौलिक कला, संस्कृति, सौन्दर्य, आदर्श तथा वैशिष्ट्यहरूको संरक्षण, संम्वर्द्धन र विस्तारतर्फ अभिप्रेरित भई नेपाली पहिचानप्रति गौरव गर्ने नागरीक तयार गर्ने ।

ट) जलवायु परिवर्तन तथा प्राकृतिक एवम् मानव सिर्जित प्रकोपप्रति सचेत रही सम्भावित जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन गर्न सक्षम नागरीक तयार गर्ने ।

ठ) सामाजिक न्यायमा आधारित समृद्ध राष्ट्र निर्माणका निम्ति आवश्यक मानव संशाधनको विकास गर्ने ।

▤◘ ●ℯ𝓇✌↗■□ ●⌘✋↗↗⬧↗❁ ⧫☒◆⧫ ▭▤✍❒♑↗

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ ले विद्यालय शिक्षालाई आधारभूत र माध्यमिक गरी दुई तहमा बाँडेको छ । आधारभूत तहको कक्षा १ मा प्रवेश गर्नुपूर्व १ वर्षको प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाको व्यवस्था हुने छ । विद्यालय शिक्षाको संरचनामा कक्षा १ देखि ८ सम्म गरी आठ वर्ष अवधिको आधारभूत शिक्षा र कक्षा ९ देखि १२ सम्मको चार वर्ष अवधिको माध्यमिक शिक्षा कायम गरिएको छ । माध्यमिक शिक्षा साधारण, प्राविधिक तथा व्यावसायिक र परम्परागत गरी तीन धारको हुने छ । माध्यमिक शिक्षाको प्राविधिक तथा व्यावसायिक धारतर्फ थप एक वर्ष अवधिको व्यावहारिक अभ्यास (Apprenticeship) समेटिने छ । सिकारुको उमेर, सिकाइ क्षमतास्तर तथा बालमनोविज्ञान समेतलाई आधार मानी विद्यालय शिक्षाको तहगत र कक्षागत संरचना निम्न बमोजिम निर्धारण गरिएको छ :

तालिका १ : विद्यालय शिक्षाको तहगत र कक्षागत संरचना

विद्यालयको तह	कक्षा	उमेर समूह	सिकाइ क्षमतास्तर
प्रारम्भिक बालविकास	प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा	४ वर्ष	
आधारभूत	कक्षा १ - ३	५ देखि ७ वर्षसम्म	तह १
	कक्षा ४ - ५	८ देखि ९ वर्षसम्म	तह २
	कक्षा ६ - ८	१० देखि १२ वर्षसम्म	तह ३
माध्यमिक	कक्षा ९ - १०	१३ देखि १४ वर्षसम्म	तह ४
	कक्षा ११ - १२	१५ देखि १६ वर्षसम्म	तह ५

🗐🖬 ●ℯ✍■□ ●⌘✋✐✐⬧✐❁ &✐🕮ॐ□ℯ✿❍♎
🖭🖹🖎❒♑✐
पाठ्यक्रम, २०७६ अनुसार विद्यालय तहको पाठ्यक्रम संरचना निम्नानुसार रहेको छ :

४.१ प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाको पाठ्यक्रम संरचना

तालिका २ : प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाको पाठ्यक्रम संरचना

क्र.सं.	सीपका क्षेत्रहरू	सीपहरू	वार्षिक समय (घण्टामा)
१.	आधारभूत सीप सिकाइका क्षेत्र	क) शारीरिक सीप ख) संवेगात्मक सीप ग) सामाजिक, सांस्कृतिक र नैतिक सीप घ) बौद्धिक तथा मानसिक सीप ङ) स्वास्थ्य, पोषण, सुरक्षा र वातावरण सीप च) सिर्जनात्मक सीप	३८४
२.	विषयगत सीप सिकाइका क्षेत्र	क) भाषिक सीप ख) पूर्व गणितीय सीप ग) दृश्यकला, कार्य तरिका र सिर्जनशीलता घ) वरपरको वातावरण ङ) सामाजिक सीप	१९२
		जम्मा	५७६

उपर्युक्त तालिकामा उल्लिखित क्रियाकलाप र समय बाहेक मनोरञ्जन क्रियाकलाप, बाह्य खेल र आराम गर्ने समय गरी कम्तीमा दैनिक १ घण्टाका दरले वर्षभरिमा २५६ घण्टासम्म वार्षिक समय थप हुनसक्ने छ ।)

४.२ आधारभूत शिक्षा (कक्षा १-३) को पाठ्यक्रम संरचना

तालिका ३ : आधारभूत शिक्षा (कक्षा १-३) को पाठ्यक्रम संरचना

क्र.स.	विषयसम्बन्धी क्रियाकलाप	पाठ्य घण्टा वार्षिक	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	भाषिक सीप विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप (नेपाली	५	१६०
२.	भाषिक सीप विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप (अङ्ग्रेजी)	४	१२८
३.	गणितीय सीप विकास सम्बन्धी क्रियाकलाप	४	१२८
४.	विज्ञान, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा सम्बन्धी क्रियाकलाप	४	१२८
५.	सामाजिक अध्ययन, चारित्रिक विकास तथा सिर्जनात्मक कला सम्बन्धी क्रियाकलाप	४	१२८
६.	मातृभाषिक सीप/स्थानीय विषयवस्तु सम्बन्धी क्रियाकलाप	५	१६०
	जम्मा	२६	८३२

द्रष्टव्य :-

पठनपाठन सञ्चालनका लागि उपयोग भएको ३२ घण्टाको समयावधिलाई १ पाठ्य घण्टा (Credit hour) मानिएको छ ।)

उल्लिखित संरचनाका आधारमा पाठ्यक्रम निर्माण तथा विकास गर्दा निम्नलिखित पक्षहरू यसमा समावेश गरिने छन :

१. भाषिक सीप अन्तर्गत सुनाइ, बोलाइ, पढाइ, लेखाइ सीपको विकास, शब्दभण्डार, आधारभूत सञ्चार सीपको विकास जस्ता पक्षहरूमा ध्यान दिइने छ । गणितीय सीप अन्तर्गत सङ्ख्या र अङ्कको अवधारणाका साथै व्यावहारिक गणितीय ज्ञान तथा व्यावहारिक गणितीय सीपको विकास र प्रयोगमा ध्यान दिइने छ ।
२. विज्ञान, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षासम्बन्धी क्रियाकलापहरू अन्तर्गत वैज्ञानिक सोच तथा सीपको प्रयोग, विज्ञान, वातावरण, स्थानीय पर्यावरण, स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा, प्रविधि आदि सिकाइका क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने विषयवस्तुहरूसँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरू समावेश गरिने छ ।
३. सामाजिक अध्ययन, चारित्रिक विकास तथा सिर्जनात्मक कलासम्बन्धी क्रियाकलाप अन्तर्गत सामाजिक मूल्य र मान्यता, चारित्रिक विकास, सिर्जनात्मकता, कला र संस्कृति, जीवनोपयोगी सीप तथा सूचना र सञ्चार प्रविधि आदि सिकाइका क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने विषयवस्तुहरूसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप समावेश गरिने छ ।
४. स्थानीय विषयअन्तर्गत मातृभाषा, स्थानीय इतिहास तथा संस्कृति, संस्कृत भाषा र स्थानीय ज्ञान, सीप, कला तथा प्रविधिमा आधारित विषयसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप पर्ने छन् । सिर्जनात्मक सीप विकाससम्बन्धी क्रियाकलापलाई अन्य विषयक्षेत्रका क्रियाकलापहरूसँग पनि सम्बन्धित गराउनुपर्ने छ ।

५. स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री विद्यालयले स्थानीय विज्ञ, अभिभावक तथा स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा विकास गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्नेछ ।
६. संस्कृत, गुरुकुल, गुम्बा/विहार, मदरसा, किरात मुन्धुम जस्ता परम्परागत शिक्षा पद्धतिका हकमा नेपाली र सामाजिक विषय बाहेक अन्य विषयहरू परम्परागत शिक्षा पद्धति अनुसार अनुकूलन र विकास गरी कार्यान्वयन गर्न सकिने छ ।
७. संस्कृत तथा परम्परागत शिक्षा तर्फको कक्षा १-३ लाई एकिकृत सिद्धान्त अनुरूप साधारण शिक्षा सरहको शिक्षा प्रदान गरिने छ । यस शिक्षामा मातृभाषाका सट्टामा सम्बन्धित भाषा (संस्कृत रचना, भोट भाषा, अरेबिक र उर्दू भाषा, लिम्बू भाषा आदि) का पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री कार्यान्वयन गरिने छ ।
८. विज्ञान तथा वातावरण, सामाजिक अध्ययन, स्वास्थ्य तथा शारीरिक शिक्षा र सिर्जनात्मक कला विषयलाई अन्तर विषयक ढाँचाको पाठ्यक्रमका रूपमा हाम्रो सेरोफेरो विषयक्षेत्रमा समावेश गरी समग्रमा गणित, नेपाली भाषा, अङ्ग्रेजी भाषा र हाम्रो सेरोफेरो विषय क्षेत्रलाई समावेश गरी बहु विषयक ढाँचाको एकीकृत पाठ्यक्रम विकास गरिने छ । त्यसै गरी कक्षा १-३ का विद्यार्थीका लागि आवश्यक हुने व्यवहारकुशल सीपहरूलाई आवश्यकतानुसार सबै विषयक्षेत्र र कक्षामा एकीकृत गरिने छ ।

४.३ आधारभूत शिक्षा (कक्षा ४-५) को पाठ्यक्रम संरचना

तालिका ४ : आधारभूत शिक्षा –कक्षा ४-५) को पाठ्यक्रम संरचना

क्र. स.	विषय	पाठ्य घण्टा	वार्षिक कार्यघण्टा
१.	नेपाली	५	१६०
२.	अङ्ग्रेजी	५	१६०
३.	गणित	५	१६०
४	विज्ञान तथा प्रविधि	५	१६०
५.	सामाजिक अध्ययन तथा मानव मूल्य शिक्षा	५	१६०
६.	स्वास्थ्य, शारीरिक तथा सिर्जनात्मक कला	३	९६
७.	मातृभाषा/स्थानीय विषय	४	१२८
	जम्मा	३२	१०२४

उल्लिखित संरचनाका आधारमा पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा निम्न लिखित पक्षहरू यसमा समावेश गरिने छन :

१. भाषिक विषय अन्तर्गत सुनाइ, बोलाइ, पढाइ, लेखाइ सीपको विकास, शब्दभण्डार, आधारभूत सञ्चार सीप, अभिव्यक्ति सीपको विकास जस्ता पक्षहरूमा ध्यान दिइनेछ । गणित अन्तर्गत सङ्ख्या र अङ्कको अवधारणाका साथै व्यावहारिक गणितीय ज्ञान तथा सीपको विकास र प्रयोगमा ध्यान दिइनेछ । विज्ञान तथा प्रविधि शिक्षासम्बन्धी

क्रियाकलापहरू अन्तर्गत वैज्ञानिक सोच तथा सीपको प्रयोग, विज्ञान, वातावरण, स्थानीय पर्यावरण, सूचना र सञ्चार प्रविधि आदि सिकाइका क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने विषयवस्तुहरू समावेश गरिने छ । सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा अन्तर्गत नेपालको भौगोलिक, सामाजिक तथा ऐतिहासिक पक्ष, सामाजिक मूल्य र मान्यता, चारित्रिक विकास, कला र संस्कृति, जीवनोपयोगी सीप, नागरीक चेतना आदि विषयवस्तुहरू समावेश गरिने छ । स्वास्थ्य, शारीरिक तथा सिर्जनात्मक कला अन्तर्गत शारीरिक तन्दुरुस्ती, स्वस्थकर बानी, सरसफाइ र जीवनोपयोगी सीप, सिर्जनात्मकता आदिसँग सम्बन्धित विषयवस्तुहरू समावेश गरिने छ । सिर्जनात्मक सीप विकाससम्बन्धी क्रियाकलापलाई अन्य विषयक्षेत्रका क्रियाकलापहरूसँग पनि सम्बन्धित गराइनेछ । स्थानीय विषयअन्तर्गत मातृभाषा, स्थानीय इतिहास तथा संस्कृति, संस्कृत भाषा र स्थानीय ज्ञान, सीप, कला तथा प्रविधिमा आधारित विषयसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप पर्ने छन् । स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री विद्यालयले स्थानीय तहको सहयोग र समन्वयमा स्थानीय विज्ञ तथा अभिभावकको संलग्नतामा विकास गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने छ ।

२. संस्कृत तथा परम्परागत शिक्षा अन्तर्गत आधारभूत शिक्षा (कक्षा ४-५) लाई साधारण शिक्षा सरहको शिक्षा प्रदान गरिने छ । यसअन्तर्गत सामाजिक अध्ययन तथा मानवमूल्य शिक्षा विषयसँग सम्बन्धित विषय क्षेत्रलाई आवश्यकताका आधारमा थपघट गरी यस शिक्षाका पाठ्य सामग्रीलाई सन्दर्भ र औचित्यका आधारमा अनुकूलन गरिने छ । मातृभाषाका सट्टामा सम्बन्धित भाषा (संस्कृत रचना, भोट भाषा, अरेबिक र उर्दू भाषा, लिम्बू भाषा इत्यादि) का पाठ्यक्रम र पाठ्यसामग्री कार्यान्वयन गरिने छ ।
३. गुरुकुल शिक्षातर्फ स्वास्थ्य, शारीरिक तथा सिर्जनात्मक कला विषयका सट्टामा वेद वा नीतिशास्त्र वा मानवमूल्य शिक्षा विषय अध्ययन अध्यापन गर्न सकिने छ ।

▯■ ♦☒◆♦ ⌨✋♐♎♦♐

५.१ आधारभूत शिक्षा (कक्षा १-३) का सक्षमताहरु

१. आधारभूत भाषिक तथा सञ्चार सीपको विकास र प्रयोग
२. आधारभूत गणितीय अवधारणा र सीपको विकास र प्रयोग
३. अनुशासन, सदाचार र स्वावलम्बन जस्ता सामाजिक एवम् चारित्रिक गुणको विकास
४. विज्ञान, वातावरण, सूचना प्रविधि सम्बन्धी आधारभूत ज्ञानको विकास
५. शारीरिक तन्दुरुस्ती, स्वस्थकर बानी र जीवनोपयोगी सीपको विकास
६. कला तथा सौन्दर्यप्रति अभिरुची र सिर्जनात्मकताको विकास
७. आफ्नो परिवेशसँग परिचित भई विभिन्न जातजाति, धर्म, भाषा, संस्कृति, क्षेत्रप्रति सम्मान र समभावको विकास

५.२ आधारभूत शिक्षा (कक्षा ४-५) का सक्षमताहरु

१. देश प्रेमको भावना एवम लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यता र संस्कारको विकास
२. आधारभूत भाषिक तथा संचार सीपको विकास र व्यवहारिक प्रयोग
३. आधारभूत गणितीय अवधारणा र सीपको विकास र प्रयोग
४. नैतिकता, अनुशासन, सदाचार र स्वावलम्बन जस्ता सामाजिक मूल्य मान्यता एवं चारित्रिक गुणको विकास
५. विज्ञान, वातावरण, सूचना प्रविधि सम्बन्धि आधारभूत ज्ञान र सीपको विकास
६. शारीरिक तन्दुरुस्ती, स्वस्थकर बानी, सरसफाई र जीवनोपयोगी सीप तथा व्यवहार कुशल सीपको विकास
७. कला तथा सौन्दर्य प्रति अभिरुचि, सिर्जनात्मक र समालोचनात्मक सीपको विकास
८. आफ्नो परिवेश सँग परिचित भई विभिन्न जातजाति, धर्म,भाषा, संस्कृति, क्षेत्रप्रति सम्मान र समभावको विकास

⌛🖬 💻⍓♐♑☹☐ ●℮♓♐☐⬧♐ ♦☒◆♦ ✉🖑♐♎♦♐

आधारभूत तह (कक्षा १-३) को स्थानीय विषयको पाठ्यक्रमले बालबालिकाहरुमा निम्न लिखित सक्षमता विकास गर्ने उद्देश्य राखेको छ :

१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको सामान्य परिचय
२. सांस्कृतिक मूल्य मान्यताहरुको पहिचान, सम्मान र सहभागिता
३. प्राकृतिक स्रोत साधनको पहिचान, संरक्षण र सदुपयोग
४. पर्यटकीय स्थलहरुको पहिचान
५. पेसा, व्यवसाय र प्रविधिसित परिचित भई श्रमप्रति सम्मान
६. स्वास्थ्य, सरसफाई र वातावरण संरक्षण प्रति सचेतता
७. विपद् तथा जोखिम पहिचान तथा त्यसप्रति सजग
८. स्थानीय कृषि उपज, औजारहरुको परिचय र सामान्य प्रयोग

⌨🖬 💻⍓♐♑☹☐ ●♏♓♐☐⬧♐ ⬧✋♐♐◆⧫ ●▭⬧♐🏱 ❑&■●✌⬧

क्षेत्रहरु	कक्षा - १	कक्षा - २	कक्षा - ३
१. हाम्रो नगरपालिका	१. आफ्नो परिचय बताउन २. आफ्नो विद्यालयको परिचय दिन	१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको सीमाना बताउन २. नगरपालिको वडागत विभाजन बताउन ३. आफू बसेको वडाको साँध सीमाना बताउन	१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति वर्णन गर्न २. नगरपालिकामा भएका संघ संस्थाको परिचय दिन ३.आफ्नो वडाको नक्साङ्कन गर्न
२. हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्य मान्यताहरु	३. आफ्नो परिवारका सदस्यहरुको एक आपसी नाता बताउन । ४. परिवारका सदस्यहरुसंग नाता अनुसार उपयुक्त अभिवादन गर्न ५.परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरुको नाम बताउन ६.स्थानीय बालगीत गाउन	४. आफु र आफ्नो छिमेकीहरु सँगको नाता सम्बन्ध बताउन ५. छिमेकीहरुसंग नाता अनुसार अभिवादन गर्न ६. छिमेकमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वहरुमा सहभागिता जनाउन ७. परिवारमा मनाउने चाडपर्व विशेषका परिकारहरुको परिचय दिन ८.स्थानीय गीतलाई लय मिलाएर गाउन	४.समुदाय र विद्यालयमा उपयुक्त अभिवादन र शिष्टाचार गर्न ५. समुदायमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वमा सहभागिता जनाउन ६. वडामा रहेका धार्मिक स्थलको परिचय दिन ७. स्थानीय गीतमा स्वर मिलाई गाउन र नाच्न
३. हाम्रा प्राकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	७.आफ्नो वरपरका वोटविरुवाहरुको पहिचान गर्न ८.आफ्नो वरपरका नदी तथा तालहरुको नाम बताउन	९. शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका प्रमुख नदी तथा तालहरुको नाम बताउन १०. आफ्नो समुदायमा पाईने विभिन्न जडीबुटीहरुको नाम बताउन	८.प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाको परिचय दिन ९. सामुदायिक वनको परिचय र महत्व बताउन १०. नगर क्षेत्रभित्र पाइने जडीबुटीहरुको सामान्य परिचय दिन ।
४. हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	९. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम बताउन	११. हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरुको सामान्य परिचय दिन	११. पर्यटकीय स्थलहरुको वर्गीकरण गर्न १२. शुक्लाफाटा राष्ट्रिय निकुञ्जको सामान्य परिचय दिन

५. हाम्रो पेसा, व्यवसाय तथा प्रविधि	१०. परिवारका सदस्यको पेसा र व्यवसाय बताउन ११. घरायसी काममा आउने स्थानीय प्रविधिको पहिचान गर्न	१२.समुदायको पेसा र व्यवसाय बताउन १३. घरायसी काममा प्रयोग हुने आधुनिक प्रविधिको नाम बताउन	१३. नगरक्षेत्रका पेसा र व्यवसायको परिचय दिन १४. विभिन्न पेसा, व्यवसायमा प्रयोग हुने प्रविधिको परिचय र महत्व बताउन
६. स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण	१२. शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम बताइ ती अंगहरुको सरसरफाई गर्न १३. आफूले खाने विभिन्न खानेकुराहरुको नाम बताउन १४. शौचालयको प्रयोग गर्ने बानीको विकास गर्न १५. स्थानिय स्तरमा खेलिने सामान्य स्थानीय खेल खेल्न	१४. शरीरका बाहिरी अंगहरुको काम बताउन १५. घर आँगन र कक्षाकोठाको सरसफाई गर्न १६. स्वस्थकर खानेकुराहरुको परिचय दिन १७. शौचालयको उचित प्रयोग गर्न १८. स्थानीय खेलहरु खेल्न	१५. शरीरका अंगहरुको सुरक्षाका उपाय अपनाउन १६. टोल, छरछिमेक र विद्यालय वातावरणको सरसफाई गर्न १७. खानाको वर्गीकरण गर्न १८. रोगको परिचय दिन १९. समूहमा मिलेर नियमानुसार स्थानीय खेलहरु खेल्न
७. विपद् तथा जोखिम व्यवस्थापन	१६. घरायसी दुर्घटनाहरुबाट सजग रहन १७. प्राकृतिक विपद्को सामान्य परिचय दिन	१९. घर, विद्यालय र बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरुबाट बच्ने उपायहरु अपनाउन २०. प्राकृतिक र मानवीय कारणले आइपर्ने विपद्हरु छुट्याउन	२०. सडक दुर्घटना बाट बच्ने उपायहरु बताउन २१. पानीमा डुब्न बाट बच्ने उपायहरु बताउन २२. करेन्ट लाग्न बाट बच्ने उपायहरु बताउन २३. आगलागीबाट बच्ने उपायहरुको बताउन २४. हावाहुरीको परिचय दिइ यसका असरहरु बताउन
८. हाम्रो कृषि	१८. कृषि उपजहरुसँग परिचित हुन १९. कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने घरेलु औजारहरु पहिचान गर्न	२१. मौसम अनुसारका कृषि उपजहरुको परिचय दिन २२. घरेलु तथा आधुनिक कृषि औजारहरु र प्रविधिको परिचय दिन	२५. कृषिको महत्व बताउन २६. कृषि मलको परिचय दिन २७. सामान्य करेसाबारी /फूलबारी निर्माण गर्न

🖰🖬 💻◱♐♑☹◻ ●♏♓♐◻⬩♐ ●♏♓♐◻◆⧫ 🖃✋♐❁❑

१. हाम्रो नगरपालिका
२. हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु
३. हाम्रा प्राकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु
४. हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु
५. हाम्रो पेसा, व्यवसाय तथा प्रविधि
६. स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण
७. विपद् तथा जोखिम व्यवस्थापन
८. हाम्रो कृषि

♒👁🖬 💻◱♐♑☹◻ ●♏♓♐◻⬩♐❁ 🖃✋♐❁❑ 🙵 ❑❍♎

सि. नं	क्षेत्र	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३
१.	हाम्रो नगरपालिका	१. आफ्नो परिचय बताउन २. आफ्नो विद्यालयको परिचय	१.नगरपालिकाको परिचय –सीमाना) २. नगरपालिकाको वडागत विभाजन ३.हाम्रो वडाका साँध सीमानाहरु	१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको अवस्थिति २. शुक्लाफाँटा नगरपालिकामा भएका संघ संस्था ३. वडाको नक्साकन
२.	हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु	१. परिवारमा रहेका सदस्यहरु बीचको नाता सम्बन्ध र उपयुक्त अभिवादन २. परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरु ३. स्थानीय गीत, संगीत	१. छिमेकी बीचको नाता सम्बन्ध र उपयुक्त अभिवादन २. छिमेकमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वमा सहभागिता ३. चाडपर्व विशेषका परिकार ४. स्थानीय गीत, संगीत	१. समुदाय र विद्यालयमा गरिने अभिवादन तथा शिष्टाचार २. समुदायमा मनाइने चाडपर्वमा सहभागिता ३. वडामा रहेका धार्मिक स्थलहरु ४. स्थानीय गीत

३.	हाम्रा पाकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	१.हाम्रो वरपरका बोटविरुवाहरु २. हाम्रो वरपरका नदी तथा तालहरु	१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकामा रहेका नदी तथा तालहरु २. हाम्रो समुदायमा पाईने जडीबुटीहरु	१.प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाको परिचय २.हाम्रा सामुदायिक वन ३. नगरक्षेत्रमा पाईने जडीबुटीहरु
४.	हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	१.हाम्रा स्थानीय स्तरका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम	१. स्थानीय पर्यटकीय स्थलहरुको सामान्य परिचय	१.स्थानीय पर्यटकीय स्थलहरुको वर्गीकरण २. शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज को सामान्य परिचय
५.	हाम्रो पेसा, व्यवसाय र प्रविधि	१. परिवारको पेसा र व्यवसाय २. घरायसी काममा प्रयोग हुने स्थानीय प्रविधिको नाम	१. समुदायको पेसा व्यवसायको सामान्य परिचय २.घरायसी काममा प्रयोग हुने आधुनिक प्रविधि नाम	१. नगरक्षेत्रभित्रका पेसा र व्यवसायको सूची बनाउन २. प्रविधिको परिचय र महत्व

६.	स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण	१. शरीरका विभिन्न अंगहरुको परिचय र त्यसको सरसफाई २. हाम्रो भोजन ३. शौचालयको प्रयोग ३. स्थानीय खेलहरु	१. शरीरका बाहिरी अंगहरुको काम २. घरआँगन र कक्षाकोठाको सरसफाई ३.स्वस्थकर खानेकुराहरु ४. शौचालयको उचित प्रयोग ५.स्थानीय खेलहरु	१. शरीरका अंगहरुको सुरक्षा २.टोल, छरछिकेम र विद्यालयको वातावरण सरसफाई ३.विभिन्न परिकारहरुको वर्गीकरण ४. रोगको परिचय ५. स्थानीय खेलहरु
७.	विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन	१.घरायसी दुर्घटनाको परिचय २.प्राकृति विपदको सामान्य परिचय	१.घर, विद्यालय, बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरुको परिचय २.प्राकृतिक र मानव निर्मित विपदको परिचय	१.सडक, पानीमा डुब्नु, करेन्ट लाग्नु र आगलागीका दुर्घटनाहरुबाट बच्ने उपायहरु २. प्राकृतिक प्रकोपको असर – हावाहुरी
८.	हाम्रो कृषि	१. कृषि उपजहरुको नाम् २. कृषि उपजमा प्रयोग गरिने घरायसी उपकरणहरु	१. मौसम अनुसारका कृषि उपजहरु २.घरायसी तथा आधुनिक उपकरण नाम र काम	१. कृषिको महत्व २. कृषि मलको परिचय ३.सामान्य करेसाबारी /फुलबारी निर्माण

🗁🗀🖬 ●ℯℋ♐□ ●ℯ💻♦☯♦☹⬩🖃◗♐

कक्षा : १

.	सिकाई उपलब्धि	विषयवस्तुको विस्तृतीकरण	सम्भावित शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शैक्षिक सामग्री	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार	कैफियत
हाम्रो नगरपालिका	१. आफ्नो परिचय बताउन २. आफ्नो विद्यालयको परिचय दिन	• आफ्नो परिचय (नाम, जन्मस्थान, बुवा र आमाको नाम,वडा ,टोल नगरपालिका र जिल्लाको नाम) • आफ्नो विद्यालय: – (नाम, ठेगाना)	• विद्यार्थीलाई जन्मस्थानको बारेमा सोधी छलफल गराउने । विद्यार्थीलाई आफू बसेको टोलको नाम सोधी टोल अनुसार समूह निर्माण गरी छलफल गर्न र टोलहरु मिली वडा बनेको अवधारणा दिई आफू बसेको वडा नं. पहिचान गराउने । • कञ्चनपुर जिल्लाको नक्सामा शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको चित्र, नाम भएको वोर्ड, नगरपालिकाका भवनहरुलाई भिडियोका माध्यमबाट प्रस्तुत गर्ने र सबै भवन तथा चित्रलाई ब्याख्या गर्ने • विद्यालयको चित्र प्रर्दशन गरी जिल्ला सहित उल्लेख गरी विद्यालयको पूरा नामको पहिचान गराउने ।	चित्र, फोटो, नक्सा , भिडियो, अडियो आदि	जन्मस्थान, वडा नं,टोल र नगरपालिका, जिल्ला र विद्यालयकाको नाम सोध्ने ।	२०	

हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु	३. आफ्नो परिवारका सदस्यहरु बीचको एक आपसी नाता सम्बन्ध बताउन । ४. परिवारका सदस्यहरुसंग नाता अनुसार उपयुक्त अभिवादन गर्न ५.परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरुको नाम बताउन ६.स्थानीय बालगीत गाउन	• परिवारका सदस्यहरु बीच एक आपसको नाता सम्बन्ध (बुवा,आमा,बाजे,बज्यै, काका, काकी, दाजु, दिदी, फुपू, छोरा, छोरी, नाति, नातिनी, भाइ, बहिनी, भतिजा, भतिजी, भदै, भदैनी) आदि • परिवारमा नाता अनुसार अभिवादन – ढोग गर्नु, नमस्कार, रामराम, सेवा लागि गर्ने) • परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरु : (दशै, तिहार, गौरा, तिज, माघी, होली, बिसु, श्रीपञ्चमी, ओल्के, आइतबारी, आदि स्थानीय बालगीतहरु	• घरपरिवारमा को को बस्नुहुन्छ ? भनि सोधि ठूला साना बीचको नाता बताइदिने र उनीहरु बीच छलफल तथा अभिनय तथा अभिवादन गरी परिचित गराइदिने • स्थानीय चाडपर्वहरुको नाम सोध्दै वोर्डमा टिप्दै जाने , भिडियो र चार्ट प्रर्दशन गर्ने र छलफल गराई सहजीकरण गर्ने । • स्थानीय भाषाका बालगीतलाई अडियो र भिडियो प्रयोग गर्ने, लय र अभिनय मिलाएर गाउने र गाउन लगाउने ।	सूची, भिडियो, अडियो, चित्र, फोटो	परिवारका सदस्यहरु र तिनीहरु बीचको नाता सम्बन्ध भन्न लगाउने । परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरुको नाम भन्न लगाउने । घरपरिवारमा गरिने अभिवादनको अवलोकन गर्ने । बाल गीतलाई गती, यती र लय मिलाएर गाउन लगाउने ।	२५	

हाम्रा पाकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	७.आफ्नो वरपरका वोटविरुवाहरुको पहिचान गर्न ८.आफ्नो वरपरका नदी तथा तालहरुको नाम बताउन	● हाम्रो वरपरका वोटविरुवाहरु : ● हाम्रा वरपर रहेका ताल र नदीहरु	● विद्यालय वरपर रहेका बोटविरुवाहरुलाई अवलोकन गराई तिनीहरुको नाम सोध्ने र नचिनेका वोटविरुवाका नाम बताई दिने तथा ती वोटविरुवाहरुको सामान्य उपयोगीता बताईदिने । ● नदी तथा तालहरुको नाम सोधि टिपोट गर्न लगाउने र आवस्यकता अनुसार सहजीकरण गर्ने नदी तथा तालका नामबाट विद्यार्थीहरुको समूह निर्माण गरी खेलकुद तथा बौद्धिक क्रियाकलापमा सरिक गराउने ।	चित्र फोटो भिडियो तस्विर	आफ्नो वरपर रहेका वोटविरुवाका नाम भन्न लगाउने आफ्ना वरपर रहेका ताल र नदीहरुको नाम भन्न लगाउने	२०	
हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	९. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम बताउन	● पर्यटकीय स्थलको परिचय ● स्थानीय पर्यटकीय स्थलहरु	● शुक्लाफाँटामा रहेका पर्यटकीय स्थहरुको भिडियो वा चित्र प्रर्दशन गर्ने । ● तिमी घुमेको स्थान कुन हो? भनि सोधि पर्यटकीय स्थलको बारेमा परिचय दिई सहजीकरण गर्ने ● शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम बताई शिक्षकले सहजीकरण गरीदिने	चित्र भिडियो चार्ट	शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलका नामहरु भन्न र लेख्न लगाउने	१५	

हाम्रो पेसा, व्यवसाय र प्रविधि	१०. परिवारका सदस्यको पेसा र व्यवसाय बताउन ११. घरायसी काममा आउने स्थानीय प्रविधिको पहिचान गर्न	• परिवारका सदस्यको पेसा र व्यवसाय • घरायसी काममा आउने परम्परागत प्रविधि	• परिवारका सदस्यहरुले के के काम गर्नुहुन्छ भनि सोध्ने • काम अनुसार चित्र,तस्विर, भिडियो प्रर्दशन गरी कामको आधारमा पेसा र व्यवसाय सम्बन्धि सहजीकरण गरिदिने , • घरायसी काममा प्रयोग हुने प्रविधिको चित्र, भिडियो प्रर्दशन गराई सहजीकरण गर्ने	चित्र भिडियो तस्विर	• आफ्ना परिवारका सदस्यहरुको पेसा र व्यवसाय भन्न लगाउने • घरायसी काममा प्रयोग हुने प्रविधिको नाम सोध्ने	१५	
स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण	१२. शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम र काम बताइ ती अंगहरुको सरसरफाई गर्न १३. आफूले खाने विभिन्न खानेकुराहरुको नाम बताउन १४. शौचालयको प्रयोग गर्ने बानीको विकास गर्न १५. सामान्य स्थानीय स्तरमा प्रचलित खेल खेल्न	• शरीरका बाहिरी अंगहरु • शरीरका अंगहरुको सरसफाई • हाम्रो भोजन • शौचालयको प्रयोग • स्थानीय खेल	• पूर्वज्ञानका आधारमा विद्यार्थीलाई शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम भन्न लगाउने(नेपाली, मातृभाषा) • शरीरका बाहिरी अंगहरुलाई निर्देशन अनुसार छुन लगाउने • शरीरका बाहिरी अंगहरुको सरसफाईको क्रियाकलाप गर्ने र गराउने । • दैनिक खानेकुराका नामहरु भन्न लगााई सहजीकरण गर्ने । • दिसापिसाव कहाँ गर्छौ ? भनि विद्यार्थीलाई सोध्ने र शौचालयको प्रयोगको चित्र वा भिडियो प्रर्दशन गरी शौचालयको प्रयोग गर्न सहयोग गर्ने • स्थानीय खेलहरु खेलाउने	मानव शरीरको पूर्ण कदको चित्र भिडियो शौचालयको प्रयोगको तस्विर खानेकुरा चार्ट	• शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम भन्न र लेख्न • विद्यार्थीको शरीरको सरसफाईको अवलोकन गर्ने • दैनिक खानेकुराका नामहरु भन्न र लेख्न • शौचालयको प्रयोगको अवलोकन गर्ने • खेलमा सहभागीताको अवलोकन गर्ने	२५	

विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन	१६. घरायसी दुर्घटनाहरुबाट सजग रहन १७. प्राकृतिक विपद्को सामान्य परिचय दिन	● घरायसी दुर्घटनाको परिचय ● प्राकृतिक विपदको सामान्य परिचय	● घरमा भएका विभिन्न दुर्घटना जस्तैः लडनु, आगोले पोल्नु, करेन्ट लाग्नु, आदि जस्ता दुर्घटनाका बारेमा विद्यार्थीहरुको अनुभव संकलन गर्ने । ● छलफलबाट प्राप्त घटनाहरु टिपोट गरी दुर्घटनाको परिचय दिन । ● विभिन्न दुर्घटनाहरु भएका चित्र , भिडियो, पोस्टर प्रर्दशन गर्ने ● प्राकृतिक विपदहरु जस्तैः हावाहुरी, चट्याङ, बाढिपहिरो आदिका पोस्टर वा भिडियो प्रदर्शन गर्ने ● विपदहरु देखेका छौ? भनेर सोध्ने र प्राकृतिक विपदको परिचय दिने ।	भिडियो तस्विर चित्र पोस्टर	घरायसी दुर्घटनाहरुको नाम भन्न र लेख्न लगाउने प्राकृतिक विपदहरुको नाम सोध्ने	२०	
हाम्रो कृषि	१८. कृषि उपजहरुसँग परिचित हुन १९. कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने घरेलु औजारहरुको पहिचान गर्न	● स्थानीय कृषि उपजहरु ● कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने घरायसी औजारहरु	● विद्यार्थीको पूर्वअनुभवका आधारमा खेतबारीमा उत्पादन हुने उपजहरु (तरकारी, अन्न र फलफूलका) नामहरु सोध्ने । ● तरकारी, अन्न र फलफुलका आधारमा कृषि उपजका नामलाई वर्गीकरण गर्न लगाउने, आवश्यक परे सहजीकरण गर्ने ● कृषि उपजहरुको चार्ट वा भिडियो प्रर्दशन गर्ने ● कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने घरायसी औजारहरुको नाम सोधि थप चित्र, भिडियो,चार्ट प्रर्दशन गरी छलफल गर्ने ● घरायसी कृषि औजारको नाम र प्रयोगको बारे सहजीकरण गर्ने	भिडियो तस्विर चित्र पोस्टर	खेतबारीमा उत्पादन हुने उपजहरुका नाम भन्न र लेख्न तरकारी, अन्न र फलफुलका आधारमा कृषि उपजको वर्गीकरणको तालिका बनाउन –घरायसी कृषि औजारको नाम भन्न र लेख्न	२०	

कक्षा : २

क्षेत्र	सिकाई उपलब्धि	विषयवस्तुको विस्तृतीकरण	सम्भावित शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शैक्षिक सामग्री	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार	कैफियत
हाम्रो नगरपालिका	१. आफ्नो नगरपालिकाको सीमाना बताउन २. नगरपालिको वडागत विभाजन बताउन ३. आफू बसेको वडाको साँध सीमाना बताउन	• शुक्लाफाँटा नगरपालिको सीमाना(पूर्व–कृष्णपुर, पश्चिममा– शुक्लाफाँटा रा.नि., उत्तरमा– चुरे पर्वत, दक्षिणमा लालझाडी गा.पा.र शुक्लाफाँटा रा.नि • नगरपालिको वडागत विभाजन • वडाको साँधसीमाना	• जिल्लाको नक्साको प्रर्दशन गरी शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको सीमाना बताउने • नगरपालिकाको सीमाना उल्लेख भएको नक्सा प्रर्दशन गरी सीमाना छुट्टयाउन लगाउने • नगरपालिकाको वडागत विभाजन नक्सा देखाइ वडाको संख्या बताईदिने • नगरपालिकाको वडागत विभाजन नक्सा देखाई आफ्नो वडा पहिचान गराई पूर्व,पश्चिम, उत्तर,दक्षिणमा रहेका वडाको बारेमा सहजीकरण गर्ने	कञ्चनपुर जिल्लाको राजनीतिक नक्सा शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको वडागत विभाजनको नक्सा	• शुक्लाफाँटा नगरपालिको पुर्व,पश्चिम, उत्तर,दक्षिण सीमाना भन्न लगाउने • शुक्लाफाँटा नगरपालिको वडाका संख्या भन्न लगाउने • आफू बसेको वडाको पुर्व,पश्चिम, उत्तर,दक्षिण सीमाना भन्न लगाउने	२०	

हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु	४. आफ्ना छिमेकीहरु सँगको नाता सम्बन्ध बताउन ५. आफ्ना छिमेकीहरुसंगको नाता अनुसार अभिवादन गर्न ६. छिमेकमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वहरुमा सहभागीता जनाउन ७. परिवारमा मनाउने चाडपर्व विशेषका परिकारहरुको परिचय दिन ८.स्थानीय गीत लय मिलाएर गाउन	• छिमेकीहरु सँगको नाता -भिनाजु, फुपाजु, मामा, माईजू, मित बुवा,आमा,बाजे,बजयै, मित, मितेनी आदि • छिमेकीहरुसँग नाता अनुसारको अभिवादन • छिमेकमा मनाईने चाडपर्वमा सहभागीता • चाडपर्व विशेषका खानेकुराहरु • स्थानीय सँस्कृति झल्कने गीतहरु	• पूर्वज्ञानका आधारमा छिमेकी सँगको नाता भन्न लगाउने र थप नाताको लागि सहजीकरण गर्ने • विद्यार्थीहरु बीच अभिनय गरी अभिवादन गर्न लगाउने • छरछिमेकमा मनाईने चाडपर्वहरुको सूची बनाई ती चाडपर्वमा विद्यार्थीको सहभागीताको बारेमा छलफल गराउने • चाडपर्वमा बालबालिकाहरुको सहभागीता भएका फोटो, पोस्टर, भिडियो प्रर्दशन गर्ने • छरछिमेकीमा मनाइने चाडपर्वहरुमा सहभागीताका लागि प्रेरित गर्ने • चाडपर्वअनुसारका परिकारहरुको नाम भन्न लगाउने, टिपोट गर्ने र आवश्यकता अनुसार सहजीकरण गर्ने • स्थानीय संस्कृति झल्कने गीतहरु गाउने र गाउन लगाउने	चार्ट फोटो पोस्टर भिडियो	• आफ्नो छिमेकीहरु सँगको नाता सोध्ने • आफ्ना छिमेकीहरु सँगको नाता अनुसार अभिवादन गरे नगरेको पहिचान गर्ने • छिमेकमा मनाईने चाडपर्वमा सहभागीताका आधारमा अवलोकन गर्ने • चाडपर्व अनुसार परिकारको सूची बनाउन लगाउने • स्थानीय सस्कृति झल्कने गीतहरु गाउन लगाउने	२५	

हाम्रा पाकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	९. शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका प्रमुख नदी तथा तालहरुको नाम बताउन १०. आफ्नो समुदायमा पाईने विभिन्न जडीबुटीहरुको नाम बताउन	• नगरपालिका भित्र रहेका प्रमुख नदी तथा तालहरु • समुदायमा पाईने जडीबुटी	• विद्यार्थीहरुले आफ्नो वरिपरिको परिवेशमा देखेका सुनेका र जानेका नदी तथा तालहरुको नाम भन्न लगाउने र टिपोट गर्ने र आवश्यकता अनुसार थप ताल तथा नदीका नामहरु बताई सहजीकरण गर्ने • नगरक्षेत्र भित्रका ताल तथा नदीहरुको फोटो, चित्र, भिडियो प्रदर्शन गर्ने र आवश्यक अनुसार छलफल गर्ने • कुनै घरेलु औषधीका रुपमा जडीबुटी प्रयोग गरेका भए त्यसको नाम भन्न लगाइ जडीबुटीको परिचय दिने । • समुदायमा पाइने जडीबुटीहरुको नाम सोधी सूची तयार पारिदिने • समुदायमा पाइने जडीबुटीहरु (अदुवा, तुलसी,निम,बेसार,हल्दी,घिउकुमारी,पुदिना ,अमला,कागती,बेल,पिपला आदि) को नाम बताइदिने र लेख्न लगाउने	चार्ट फोटो पोस्टर भिडियो	• नगरपालिका भित्र रहेका प्रमुख नदी तथा तालहरुको नाम सोध्ने • समुदायमा पाईने जडीबुटीका नाम भन्न र लेख्न लगाउने	१५	
हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	११. हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरुको सामान्य परिचय दिन	–हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु तिनको अवस्थिति	• नगरक्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम भन्न लगाउने • नगरपालिकाको नक्सा प्रदर्शन गरी उक्त स्थल कहाँकहाँ छन भनि खोज्न लगाउने • वडागत रुपमा पर्यटकीय स्थलहरुको सूची बनाउन लगाउने • पर्यटकीय स्थलहरुको डकुमेन्टरी प्रदर्शन गर्ने	चित्र भिडियो नक्सा	नगरक्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको वडागत नामको सूची तयार पार्न लगाउने	१५	

हाम्रो पेसा, व्यवसाय तथा प्रविधि	१२.समुदायको पेसा तथा व्यवसाय बताउन १३. घरायसी काममा प्रयोग हुने आधुनिक प्रविधि नाम बताउन	• समुदायको पेसा तथा व्यवसाय • घरायसी काममा प्रयोग गरिने आधुनिक प्रविधि	• समुदायमा कसले के काम गर्छ भनि सोधि पेसा र व्यवसायको नाम टिपोट गर्दै सहजीकरण गर्ने • नजिकको समुदायमा विद्यार्थीहरुको भ्रमण गराई पेसा र व्यवसाय बारे जानकारी दिने • घरायसी काममा प्रयोग गरिने परम्परागत प्रविधिहरुको नाम सोधि ती प्रविधि सँग आधुनिक प्रविधिको तुलनात्मक कार्य सहितको चित्र देखाई आधुनिक उपकरणको नाम बताईदिने • आधुनिक अपकरणहरुको चित्र, फोटो, भिडियो प्रर्दशन गरी सहजीकरण गर्ने	फोटो चित्र भिडियो	समुदायको पेसा र व्यवसायको नाम भन्न लगाउने घरायसी काममा प्रयोग गरिने आधुनिक प्रविधिको नाम भन्न लगाउने	१५	
स्वास्थ्य, सरसफाई तथा वातावरण संरक्षण	१४. शरीरका बाहिरी अंगहरुको काम बताउन १५. घर आँगन र कक्षाकोठाको सरसफाई गर्न १६. स्वस्थकर खानेकुराहरुको परिचय दिन	• शरीरका बाहिरी अंगहरुको काम • घरआँगनको सरसफाई • कक्षाकोठाको सरसफाई • स्वस्थकर खानेकुराहरुको परिचय • शौचालयको	• विभिन्न खेलहरुका माध्यमबाट शरीरका बाहिरी अंगहरु (आँखा, नाक, कान, जिब्रो, छाला) को काम प्रष्ट पारिदिने • शरीरका बाहिरी अंगहरु र तिनीहरुको कामको चार्ट बनाई छलफल गर्ने • घरआँगन र कक्षाकोठाको सरसफाई गर्न, प्रयोग गरिने सामानहरुको उचित प्रयोग गर्न र फोहरलाई व्यवस्थापन गर्न र गर्न	चार्ट चित्र भिडियो	शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम र काम सोध्ने घरआँगन र कक्षाकोठाको सरसफाई गर्न विद्यार्थीले प्रर्दशन गरेको व्यवहार अवलोकन गर्ने स्वस्थकर खानेकुराहरुको	२५	

	१७. शौचालयको उचित प्रयोग गर्न १८. स्थानीय स्तरका खेलहरु खेल्न	उचित प्रयोग ● स्थानीय स्तरका खेलहरु	लगाउने ● खानेकुराको कारणले कोही विद्यार्थी बिरामी परेको अवस्था भए छलफल गरी स्वस्थकर खानेकुराको बारेमा परिचित गराउने। ● विद्यार्थीले विहान, दिउँसो र बेलुका खाने खानेकुराहरु सोधि टिपोट गरी थप सहजीकरण गर्ने । ● शरीरलाई आवश्यक पर्ने सन्तुलित भोजन भएको चार्ट प्रर्दशन गर्ने । ● शौचालयको उचित प्रयोग गर्न विद्यार्थीहरुलाई उत्प्रेरित गर्ने ● स्थानीय स्तरका खेलहरु खेलाउने		नाम सोध्ने ● शौचालयको उचित प्रयोग गरेको नगरेको अवलोकन गर्ने ● स्थानीय खेल खेलिरहेको अवस्थाको अवलोकन गर्ने		
विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन	१९. घर, विद्यालय र बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरुबाट बच्ने उपायहरु अपनाउन २०. प्राकृतिक र मानवीय कारणले आइपर्ने विपद्हरु छुट्याउन	घर, विद्यालयमा हुने दुर्घटनाहरु र तिनीहरुबाट बच्ने उपायहरु बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरु र तिनीहरुबाट बच्ने उपायहरु प्राकृतिक र मानवीय कारणले घटने विपदहरु	● घर, विद्यालयमा हुने दुर्घटनाहरु विद्यार्थीहरुलाई सोध्ने र ती दुर्घटनाहरुबाट बच्ने उपायहरु बारे छलफल गरी सहजीकरण गर्ने ● बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरु विद्यार्थीहरुलाई सोध्ने र ती दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु बारे छलफल गरी सहजीकरण गर्ने ● घर, विद्यालय र बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरु तिनीहरुबाट बच्ने उपायहरु सम्बन्धिका चित्र, भिडियो प्रर्दशन गर्ने	चार्ट चित्र भिडियो	घर, विद्यालयमा हुने दुर्घटनाहरु र ती दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु भन्न लगाउने बाटोघाटोमा हुने दुर्घटनाहरु र ती दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु सोध्ने प्राकृतिक विपद् र मानवीय कारणले	२५	

			• हावाहुरी, चट्याङ, आगलागी, भूकम्प, बाढिपहिरो आदिको चित्र तथा भिडियो प्र्दर्शन गरी छलफल गर्ने र विपदहरुको सूची बनाउन लगाउने • प्राकृतिक विपद र मानवीय कारणले घटने विपदहरु छुट्याई अलग अलग सूची बनाउन लगाउने र आवश्यकता अनुसार सहजीकरण गर्ने ।		घट्ने विपदहरुको सूची तयार पार्न लगाउने		
हाम्रो कृषि	२१. मौसम अनुसारका कृषि उपजहरुको परिचय दिन २२. घरेलु तथा आधुनिक कृषि औजारहरुको प्रविधि बताउन	• मौसम अनुसारको स्थानीय कृषि उपजहरु (तरकारी, अन्न, फलफुल) • कृषि औजारहरु र तिनका काम	• स्थानीय कृषि उपजहरुको नाम सोधि टिपोट गर्ने • स्थानीय कृषि उपजहरुलाई अन्नबाली, तरकारी र फलफूल वर्गमा वर्गीकरण गर्न लगाउने । • हिउँदे र वर्षे याममा उत्पादन हुने अन्नबाली, तरकारी र फलफुलको अलग अलग सूची बनाउन लगाउने • कृषि औजारहरुको नाम सोधि थप सामग्रीहरुको चित्र प्र्दर्शन गरी सहजीकरण गर्ने । • कृषि औजारहरुको काम सोधि आवश्यकता अनुसार चित्र तथा भिडियो प्र्दर्शन गरी सहजीकरण गर्ने ।	चार्ट चित्र भिडियो	• मौसम अनुसारका स्थानीय कृषि उपजहरुलाई अन्नबाली, तरकारी र फलफुलमा वर्गीकरण गर्न लगाउने । • तलका कृषि औजारहरुको काम लेख । • कुटो, कुदालो, हसिया, हलो, डल्लेठो, दाते आदि	२०	

कक्षा : ३

क्षेत्र	सिकाई उपलब्धि	विषयवस्तुको विस्तृतीकरण	सम्भावित शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप	शैक्षिक सामग्री	मूल्याङ्कन	पाठ्य भार	कैफियत
हाम्रो नगरपालिका	१. शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति वर्णन गर्न २. नगरपालिकामा भएका संघ संस्थाको परिचय दिन ३.आफ्नो वडाको नक्साङ्कन गर्न	• शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिती (सीमाना,क्षेत्रफल, धरातलीय स्वरुप,वडा संख्या, हावापानी,प्राकृतिक स्रोतहरु आदि) • शुक्लाफाँटा नगरपालिकामा रहेका संघ संस्थाहरु • वडाको नक्साङकन	• कञ्चनपुर जिल्लाको राजनैतिक नक्सा प्रदर्शन गरी शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको पहिचानका साथै क्षेत्रफल बताइदिने • शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको धरातलीय स्वरुप,वडा संख्या, हावापानी,प्राकृतिक स्रोतहरु आदिका बारेमा छलफल गरी सहजीकरण गर्ने • विद्यार्थीहरुलाई आफ्नो वडामा रहेका संघ संस्थाहरु सोधि नगरपालिका भित्र रहेका संघ सस्थाहरुको चार्ट प्रर्दशन गरी सहजीकरण गर्ने • शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको नक्सा प्रर्दशन गराई आफ्नो वडाको नक्सा निर्माणको अभ्यास गराउने र शिक्षकले सहजीकरण गर्ने	नक्सा चित्र भिडियो	शुक्लाफाँटा नगरपालिको सीमाना र क्षेत्रफल सोध्ने शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका धरातलीय स्वरुप,वडा संख्या, हावापानी,प्राकृतिक स्रोतहरु बारे सोध्ने नगरपालिका भित्र रहेका पाँच वटा संघ संस्थाको नाम लेख । आफ्नो वडाको नक्सा बनाउन लगाउने	२०	
हाम्रो समुदाय ,	४.समुदाय र विद्यालयमा उपयुक्त अभिवादन र	• समुदाय र विद्यालयमा	• समुदाय र विद्यालयमा गरिने अभिवादन सम्बन्धि विद्यार्थीको	भिडियो	• समुदाय र विद्यालयमा	२५	

संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु	शिष्टाचार गर्न ५. समुदायमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वहरुमा सहभागीता जनाउन ६. वडामा रहेका धार्मिक स्थलको परिचय दिन ७. स्थानीय गीतलाई स्वर मिलाई गाउन र नाच्न	उपयुक्त अभिवादन र शिष्टाचार ● समुदायमा मनाईने चाडपर्वहरुमा सहभागीता ● हाम्रा धार्मिक स्थलहरु (वडा) ● स्थानीय गीत र नृत्य	पूर्वज्ञानको आधारित भएर विभिन्न प्रश्नहरु सोध्ने , जस्तैः तिम्रो घरमा पाहुना आउदा तिमि के गर्छौ ? आफू भन्दा सानोले ढोग गर्दा के गर्छौ ? जस्ता प्रश्नहरु सोधि छलफल गरी सहजीकरण गर्ने ● विद्यार्थीलाई अभिवादन गर्न – नमस्कार, सेवा लागि, रामराम, ढोग) र शिष्टचारमा –तपाई, हजुर, तिमी) जस्ता आदरार्थी शब्दको प्रयोग गरी अभिनय गराई अभिवादन र शिष्टचार सम्बन्धि सहजीकरण गर्ने ● अभिवादन र शिष्टाचार सम्बन्धी भिडियो तथा चित्र प्रर्दशन गराई छलफल गराउने । ● समुदायमा मनाईने चाडपर्वहरुमा सहभागीता जनाउने र प्रेरित गर्ने ● तिमी आफ्नो समुदायमा मनाईने चाडपर्वमा गएका छौ ? गएका छौ भने तिमीले के गर्छौ? जस्ता प्रश्नहरु सोधि चाडपर्वहरुमा सम्मान सहितको सहभागीता	चार्ट अडियो	गरिने अभिवादन र शिष्टचार गर्न र लेख्न लगाउने । ● समुदायका चाडपर्वहरुमा हुने सहभागीताको स्थिति अवलोकन गर्ने ● वडामा रहेका धार्मिक स्थलको सूची बनाउन लगाउने ● विद्यार्थीले गीत गाएको र नाचेको अवलोकन गर्ने ।		

			गराउन सहजीकरण गर्ने ● समुदायमा मनाईने विभिन्न चाडपर्वहरुमा बालबालिकाहरुको सहभागीता भएको चित्र, भिडियो प्रर्दशन गर्ने । ● धार्मिक मेला, पर्वहरुमा तपाई कहाँ जानुहुन्छ भनि विद्यार्थीहरुलाई वडामा भएका धार्मिक स्थलहरु भन्न लगाउने र आवश्यकता सहजीकरण गर्ने ● वडामा भएका धार्मिक स्थलहरुको सूची बनाउन लगाउन । ● स्थानीय सस्कृति झल्कने गीत गाउन र नाच्न लगाउने ● स्थानीय संस्कृति झल्केका गीत तथा नृत्य प्रर्दशन गर्ने ।				
हाम्रा पाकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	८.प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाको परिचय दिन ९. सामुदायिक वनको परिचय र महत्व बताउन १०. नगर क्षेत्रभित्र पाइने जडीबुटीहरुको सामान्य परिचय दिन ।	● प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाहरुको परिचय ● हाम्रा सामुदायिक वन (परिचय,	● हाम्रा प्राकृतिक स्रोतहरुका बारेमा छलफल गरी ती स्रोत र सम्पदाहरु प्रकृतिमा निशुल्क रुपमा प्राप्त हुन्छन भनि विद्यार्थीलाई यसको परिचय बताईदिने । ● प्राकृतिक स्रोतहरुमा मानिस कसरी निर्भर रहेको छ ? भन्ने खालका भिडियो, चार्ट प्रर्दशन गरी	चार्ट भिडिया चित्र तुलसी, निम, गुर्जोको बोट	हाम्रा प्राकृतिक स्रोतहरुको नाम सोध्ने प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाहरुको परिचय भन्न र लेख्न लगाउने हाम्रा सामुदायिक	२०	

		महत्व) ● तुलसी, निम, गुर्जो (परिचय, प्रयोग)	छलफल गर्ने ● वनबाट हामिले के के प्राप्त गर्न सक्छौ ?संरक्षण कसले र कसरी गरेका छन ? भनि छलफल गर्ने र सामुदायिक बनको परिचयका बारेमा सहजीकरण गर्ने । ● तुलसी, निम, गुर्जोको बोट , भिडियो तथा चित्र संकलन गरी प्रर्दशन गर्ने ● तिनको प्रयोग कुन रोगका लागि र कसरी गरीन्छ भनि छलफल गरी यिनको प्रयोगका बारेमा सहजीकरण गर्ने ।		वनको परिचय र महत्व सोध्ने र लेख्न लगाउने तुलसी, निम, गुर्जोका परिचय र प्रयोग सम्बन्धि सोध्ने र लेख्न लगाउने ।		
हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	११. पर्यटकीय स्थलहरुको वर्गीकरण गर्न १२. शुक्लाफा☞टा राष्ट्रिय निकुञ्जको सामान्य परिचय दिन	● हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरुको वर्गीकरण (प्राकृतिक र धार्मिक) ● शुक्लाफाँटा रा.नि.को सामान्य परिचय	● नगरपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम सोध्ने र सूची तयार पार्ने ● प्राकृतिक र धार्मिक स्थलहरुलाई विभाजन गर्न लगाई सहजीकरण गर्ने ● शुक्लाफाँटा रा.नि.को वृतचित्र वा भ्रमण गराई यसको परिचयका बारेमा सहजीकरण गर्ने	वृत्तचित्र फोटो भ्रमण भिडियो नक्सा	● नगरक्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको सूची बनाउन लगाउने ● नगरक्षेत्र भित्रका पर्यटकिय प्राकृतिक र धार्मिक स्थलहरुलाई वर्गीकरण गर्न लगाउन ● शुक्लाफाँटा	१५	

					रा.नि.को सामान्य परिचय लेख्न लगाउने		
हाम्रो पेसा, व्यवसाय र प्रविधि	१३. नगरक्षेत्रका पेसा र व्यवसायको परिचय दिन १४. प्रविधिको परिचय र महत्व बताउन	● नगरक्षेत्र भित्रका पेसा र व्यवसायहरु ● प्रविधिको परिचय र महत्व	● तिम्रो टोल, छिमेक र समुदायका व्यक्तिहरुले अपनाउने पेसा र व्यवसायको नामहरु सोधि टिपोट गर्ने र आवश्यकता अनुसार सहजीकरण गर्ने । ● कुनै पेसा /व्यवसायको वृतचित्र प्रर्दशन गरी त्यसले मानिसको जीवन र आर्थिक रुपमा पारेको प्रभावका बारे जानकारी दिने । ● विभिन्न प्रविधियुक्त - पानी घटट, जाँतो, टेक्टरको वृतचित्र देखाई विद्यार्थीलाई काम कसरी सरल र छिटो बनाउन सकिन्छ भनि सोधि प्रविधिको परिचय दिने । ● विभिन्न परम्परागत र आधुनिक प्रविधिहरुको तुलनात्मक वृतचित्र देखाई प्रविधिको महत्वका बारेमा सहजीकरण गर्ने	चार्ट भिडियो वृतचित्र फोटो	तिम्रो टोल, छिमेक र समुदायका व्यक्तिहरुले अपनाउने पेसा र व्यवसायको नामहरु सोध्ने ● प्रविधिको परिचय र महत्व भन्न र लेख्न लगाउने	१५	
स्वास्थ्य, सरसफाई तथा	१५. शरीरका अंगहरुको सुरक्षाका उपाय अपनाउन १६. टोल, छरछिमेक र	● शरीरका अंगहरुको सुरक्षा (आँखा, नाक,	● प्रत्येक विद्यार्थीको शरीरका अंगहरु अवलोकन गर्ने । ● विद्यार्थीहरुसंग शरीरका अंगहरुको	चार्ट भिडियो	● आँखा, नाक, कान, मुख, हात, छालाको	२५	

वातावरण संरक्षण	विद्यालय वातावरणको सरसफाई गर्न १७. खानेकुराका प्रकारहरु बारे वर्गीकरण गर्न १८. रोगको परिचय दिन १९. समूहमा मिलेर नियमानुसार स्थानीय खेलहरु खेल्न	कान, मुख, हात, छाला) ● टोल, छरछिमेक र विद्यालयको वातावरण सरसफाइ ● खानेकुराको प्रकारहरु बारे वर्गीकरण गर्न, (शक्तिदिने, शरीरको बृद्धि, विकास गर्ने, सुरक्षा गर्ने) ● रोगको परिचय (झाडा पखाला, रुघाखोकी, लुतो) ● स्थानीय खेलहरु	सरसफाइबारे छलफल गर्ने । ● वैज्ञानिक तरिकाले अंगह्वरुरुको सफाइ गर्ने तरिका प्रयोग गरी देखाउने र गर्न लगाउने । ● परियोजना कार्यको रुपमा विद्यालय वातावरणको सरसफाईमा विद्यार्थीहरुलाई सरिक गराउने । ● टोल, छरछिमेक, सार्वजनिक स्थल, विद्यालय वातावरण आदिको सरसफाइमा वालवालिकाको सहभागीता भएको भिडियोहरु प्रदर्शन गर्ने । ● स्वस्थकर खानेकुराहरु के के हुन ? भनि विद्यार्थीलाई सोध्ने र विद्यार्थीबाट आएका खानेकुराका नामहरु टिप्दै जाने र ति खानेकुराहरुलाई (शक्तिदिने, शरीरको वृद्धि र विकास गर्ने, सुरक्षा गर्नेको आधारमा वर्गिकरण गर्ने र आवश्यकता अनुसार थप सहजीकरण गर्ने ● विद्यार्थीको स्वास्थ्य अवस्थाका बारे जानकारी लिई ,रोगको परिचय बताईदिने	अडियो चित्र तस्विर पम्पलेट	सुरक्षाविधि सोध्ने र क्रियाकलाप अवलोकन गर्ने ● टोल, छरछिमेक र विद्यालयको वातावरण सरसफाइ गरे नगरेको हेर्ने ● शक्तिदिने, शरीरको बृद्धि, विकास गर्ने, सुरक्षा गर्ने खानेकुराह रुको वर्गीकरण गर्न लगाउने ● रोगको परिचय र रोगहरुको कारण, लक्षण र बच्ने उपायहरु सोध्ने ● स्थानीय खेलहरु नियमानुसार खेले नखेलेको		

			● झाडापखाला, रुघाखोकी, र लुतो जस्ता रोगहरुका लक्षण, लाग्ने कारण र बच्ने उपायहरु सम्बन्धि चार्ट वा भिडियो प्रर्दशन गरी सिकाई सहजीकरण गर्ने ● स्थानीय खेलका नियम प्रष्ट पारिदिने र नियमानुसार खेल्न लगाउने र अवलोकन गर्न		अवलोकन गर्ने		
विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन	२०. सडक दुर्घटना बाट बच्ने उपायहरु बताउन २१. पानीमा डुब्न बाट बच्ने उपायहरु बताउन २२. करेन्ट लाग्न बाट बच्ने उपायहरु बताउन २३. आगलागीबाट बच्ने उपायहरुको बताउन २४. हावाहुरीको परिचय दिइ यसका असरहरु बारे बताउन	● सडक दुर्घटना र यसबाट बच्ने उपायहरु ● पानीमा डुब्न र यसबाट बच्ने उपायहरु ● करेन्ट लाग्नु र यसबाट बच्ने उपायहरु ● आगलागी र यसबाट बच्ने उपायहरु ● हावाहुरीको परिचय दिइ यसका असरहरु	● तिमीले सडकमा भएको दुर्घटना देखेका छौ ? भनि विद्यार्थीलाई प्रश्न सोधी यसको अवधारण दिई ट्राफिक नियम तथा चिन्हहरुको चार्ट तथा भिडियो पर्दशन गरी सडक दुर्घटना बाट बच्ने उपायहरु बारे सहजीकरण गरीदिने ● पानीमा डुबेको देखेका छौ ? भनि प्रश्न सोध्ने र पानीमा डुबेको चित्र वा भिडियो प्रर्दशन गरी पानीमा डुब्नबाट बच्ने उपायहरु बारे छलफल गर्ने ● तिमीले करेन्ट लागेको देखेका छौ? भनि सोधी करेन्ट लाग्नबाट बच्ने उपायहरुबारे छलफल गर्ने ● तिमीले कहिल्यै आगलागी भएको	चार्ट भिडियो अडियो चित्र तस्विर पम्पलेट	● ट्राफिक नियम तथा चिन्हहरुको चार्ट देखाई सोध्ने ● पानीमा डुब्न र यसबाट बच्ने उपायहरु सोध्ने ● करेन्ट लाग्नु र यसबाट बच्ने उपायहरु सोध्ने ● आगलागी र यसबाट बच्ने उपायहरु सोध्ने ● हावाहुरीको परिभाषा सोधी यसका	२०	

			देखेका छौ? भनि प्रश्न सोधी आगलागी सम्बन्धि चित्र वा भिडियो प्रर्दशन गराई सहजीकरण गर्ने ● हावाहुरी चलेको देखेका छौ ? यसका असरहरु के के हुन भनि प्रश्न सोधी हावाहुरीको असर सम्बन्धि चित्र तथा भिडियो प्रर्दशन गरी छलफल गर्ने ।		असरहरुको भन्न र लेख्न लगाउने		
हाम्रो कृषि	२५. कृषिको महत्व बताउन २६. कृषि मलको परिचय दिन २७. सामान्य करेसाबारी /फूलबारी निमार्ण गर्न	● कृषिको महत्व ● कृषि मल – प्राङ्गारिक र रसायनिक) ● करेसाबारी /फुलबारी निमार्ण	● खानेकुरा हामी कहाँ प्राप्त गर्छौ ? भनि सोधी कृषिको महत्व लेखिएको चार्ट प्रर्दशन गरी सहजीकरण गर्ने ● कृषि उत्पादन बढाउन के प्रयोग गरीन्छ? भनि सोधी छलफल गर्ने ● प्राङ्गारिक र रसायनिक मलको बारेमा प्रष्ट पारिदिने ● विद्यार्थीहरुको समुह निमार्ण गरी क्षेत्र निर्धारण गर्ने ● करेसाबारी /फूलबारी निमार्ण र संरक्षण गर्न प्रेरित लगाउने	चार्ट भिडियो	–कृषिको महत्वका बारे भन्न लगाउने –कृषि मल भनेको के हो ? – प्राङ्गारिक र रसायनिक मलको बारेमा भन्न लगाउने –विद्यार्थीले निर्माण गरेको करेसाबारी /फूलबारीको अवलोकन गर्ने	२०	

🗁🗁🖬 ●▭♦♐⚐ ▭☒♒☹♦🖎◑♐ ●♋●♦ ♦◻♐ &♋❁ ●♋❁❍□♐

पाठ्यक्रमले अपेक्षा गरेका सक्षमता र सिकाइ उपलब्धि प्राप्तिका निम्ति उपयुक्त वातावरणको सिर्जना गरी शिक्षक, विद्यार्थी र विषयवस्तु बीच सक्रिय अन्तर्क्रिया गर्ने विधि वा प्रक्रियालाई सिकाइ सहजीकरण भनिन्छ । यो एक प्रकारको शिक्षण कला र विज्ञान हो । सिकाइ सहजीकरण प्रक्रिया विद्यार्थीकेन्द्रित, सान्दर्भिक र सिकाइका निम्ति सहयोगी हुनुपर्छ । साथै समावेशी सिद्धान्तमा पनि आधारित हुनुपर्दछ । यो योजनाबद्ध र सिकाइ उपलब्धि उन्मुख वा प्रतिफल केन्द्रित हुनुपर्छ । सिकाइसहजीकरण विधिको छनोट गर्दा मुख्यतया विद्यार्थीको पूर्व ज्ञान, रुचि, क्षमता, चाहना, बालमनोविज्ञान, स्तर, विषयवस्तुको स्वरूप, उपलब्ध स्रोतसाधन, वातावरणीय अवस्था आदिलाई ध्यान गर्नुपर्दछ ।

आधारभूत तह (कक्षा १ - ३) मा शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप गर्दा विद्यार्थीकेन्द्रित शिक्षण विधिलाई जोड दिइने छ । शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप गर्दा विशेषतः “गरेर सिक्ने” (Learing by doing) को सिद्धान्तअनुसार हरेक क्रियाकलापमा विद्यार्थीहरुको समूह बनाई छलफल,प्रश्नोत्तर,अवलोकन , क्षेत्र/स्थलगत भ्रमण, श्रव्यदृष्य, कथाकथन, वृतचित्र, खेल तथा प्रर्दशन आदि विधिहरुको प्रयोग गरेर सिकारुहरूमा ज्ञान, सीप र अभिवृत्ति विकास गराई शिक्षण सिकाईलाई प्रभावकारी तथा जीवन्त बनाउन प्रयासरत रहनुपर्छ ।

स्थानीय विषयको पाठ्यक्रम सम्बन्धित विषयक्षेत्रको शिक्षणमा प्रयोग हुने शिक्षण विधि तथा प्रविधि छनोट गर्दा ध्यानदिनु पर्ने महत्वपूर्ण पक्षहरु निम्नानुसार छन् :

१. सक्षमता तथा सिकाइ उपलब्धिहरू :पाठ्यक्रमको लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू अनुसारका सिकाइ उपलब्धि प्राप्त गर्न सक्ने गरी सरल, प्रभावकारी र बालकेन्द्रित शिक्षण विधि छनोट गर्नुपर्छ ।
२. विषयवस्तुको स्वरूप : शिक्षण गरिने विषयवस्तुको स्वरूप अनुसार शिक्षण सिकाइका रणनीति, विधि तथा प्रक्रिया छनोट गर्नुपर्दछ ।
३. बालमनोविज्ञान : सिकारुको उमेर, इच्छा, रुचि, क्षमता तथा योग्यता, प्रवृत्ति, संवेग, पूर्वज्ञान आदिलाई ध्यान दिई शिक्षण विधि छनोट गर्नुपर्दछ । त्यस्ता विधिले विद्यार्थीलाई उत्प्रेरित गर्न उपयुक्त शिक्षण विधिको छनोट गर्नु पर्दछ ।
४. स्रोत साधनहरूको उपलब्धता : स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम प्रयोग गर्न सक्ने गरी शिक्षण विधि छनोट गर्नुपर्दछ ।
५. विद्यालय वातावरण र शिक्षण सिकाइ परिस्थिति : विद्यालयको आर्थिक , भौतिक तथा वातावरणीय अवस्थालाई ध्यान दिई उपर्यूक्त शिक्षण विधि छनोट गर्नुपर्दछ ।
६. समय र विद्यार्थी सङ्ख्या : विद्यार्थी सङ्ख्या र उपलब्ध समयका आधारमा उपर्युक्त शिक्षण विधि तथा रणनीति छनोटमा प्रभाव पार्दछ ।
७. शिक्षकको योग्यता, क्षमता र रुचि : शिक्षकको आफ्नो योग्यता, क्षमता, तालिम, शिक्षणप्रतिको लगनशिलता जस्ता पक्षलाई ध्यान दिई उपयुक्त शिक्षण विधिको छनोट गर्नुपर्दछ ।

११.१ सिकाइलाई सहयोग पुऱ्याउने सम्भाव्य केही शिक्षण सिकाइ विधिहरू

आधारभूत तह (कक्षा १-३) स्थानीय पाठ्यक्रममा सिकाई सहजीकरण प्रक्रिया सञ्चालनका लागि सम्भाव्य शिक्षण सिकाई विधिहरु निम्नानुसार रहेका छन ।

१. छलफल र प्रश्नोत्तर
२. आगमन र निगमन विधि
३. भूमिका निर्वाह/अभिनय
४. निर्माणात्मक कक्षा
५. सहयोगात्मक कक्षा
६. कथाकथन एवम् गीत
७. प्रविधियुक्त कक्षा
८. सिर्जनात्मक कार्य
९. समस्या समाधान विधि
१०. खेल विधि
११. प्रयोगात्मक विधि
१२. भ्रमण तथा अवलोकन विधि
१३. प्रदर्शन विधि
१४. स्वाध्ययन
१५. उदाहरण र प्रयोग
१६. परियोजना कार्य

🗁🗎🖬 ●♋︎✍︎♐︎⌧☹︎❀ ♎︎✂︎☠︎□♐︎✦⬧︎♑︎ &❁●❑❍□♐︎

विद्यार्थीले प्राप्त गरेका ज्ञान, सिप, क्षमता र अभिवृत्तिको लेखाजोखा गर्दै आवश्यकता अनुसार सुधारात्मक सहयोग उपलब्ध गराउने र अपेक्षित उपलब्धि प्राप्तिका लागि शिक्षण सिकाइमा निरन्तर सुधार गर्ने प्रकियालाई मूल्याङ्कन भनिन्छ । आधारभूत तहको (कक्षा १–३) मा गरिने विद्यार्थी मूल्याङ्कनको मुख्य उद्देश्य सिकाइ सुधार गर्ने निर्माणात्मक हुने भए पनि आवश्यकतानुसार यसको अभिलेख व्यवस्थित गरी समग्र सिकाइस्तर निर्धारण गर्ने प्रयोजनमा पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ । कक्षाकोठामा आधारित मूल्याङ्कनका लागि विभिन्न किसिमका साधनहरू प्रयोग गरेर विद्यार्थीको सिकाइको निरन्तर लेखाजोखा गरी शिक्षण सिकाइ प्रक्रियाको अभिन्न अङ्गका रूपमा अभ्यास गरी सिकाइ सुधारमा उपयोग गरीन्छ । यसरी निर्माणात्मक उद्देश्यले गरिने कक्षाकोठामा आधारित मूल्याङ्कनको अभिलेखलाई निर्णयात्मक प्रयोजनमा पनि प्रयोग गर्न सकिने भएकाले यस्तो मूल्याङ्कन पद्धतिलाई निरन्तर मूल्याङ्कन पद्धति पनि भन्ने गरीन्छ । विद्यार्थीको मूल्याङ्कन निर्माणात्मक र निर्णयात्मक दुबै तरिकाले गरिने भएपनि कक्षाकोठामा शिक्षकले गर्ने मूल्याङ्कन सिकाइका लागि केन्द्रित हुने भएकाले निर्माणात्मक हुनुपर्दछ । परीक्षालाई मात्र मूल्याङ्कनको साधन नठानी निरन्तर मूल्याङ्कनलाई पनि समावेश गरी विद्यार्थीको लेखाजोखा गरीनुपर्दछ । कक्षा १-३ का प्रत्येक विद्यार्थीको कार्यसञ्चयिका (Portfolio) व्यवस्थित गरी राखिनुपर्छ । कार्यसञ्चयिका

फायललाई विद्यार्थीको कक्षाकार्य, परियोजना कार्य, उपलब्धि परीक्षा, विद्यार्थीमा आएको व्यावहारिक परिवर्तनको अवलोकन, हाजिरी आदिका माध्यमले अद्यावधिक गर्नुपर्छ ।

आधारभूत तह (कक्षा १-३) मा विद्यार्थी मूल्याङ्कनको प्रक्रिया सामान्यतया निम्ननुसार हुने छन :

१. निमार्णात्मक मूल्याङ्कन पद्धतीका आधारमा विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धि मापन गर्न निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन र अक्षरांकन पद्धती प्रयोग गरिने छ ।

२. विद्यार्थीको सिकाइ स्तरको मूल्याङ्कन गर्दा मूलतः विद्यार्थीले विभिन्न सिकाइक्षेत्रमा अपेक्षित सिकाइ उपलब्धि हासिल गरे वा नगरेको परीक्षण गर्नुपर्छ । अनुसूची १ अनुसार मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

३. विद्यार्थीको सिकाई उपलब्धि नियमित पढाइपछिकोको मूल्याङ्कनबाट सिकाई उपलब्धि हासील गर्न नसकेमा थप सहायता पछिकोको मूल्याङ्कनको प्रयोग गरी सिकाई उपलब्धि मूल्याङकन गरिनेछ ।

४. कार्यसञ्चयिका (Portfolio) फायलमा कक्षाकार्य, परियोजना कार्य, व्यवहार परिवर्तन, हाजिरी, गृहकार्यको प्रयोग गरी मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

५. निमार्णात्मक मूल्याङ्कनलाई सिकाइ क्रियाकलापको अभिन्न अङ्गका रूपमा कक्षा क्रियाकलापसँगै एकीकृत गरी सिकाइ सुधारमा निरन्तर प्रयोग गरिनेछ ।

६. प्रयोगात्मक कार्य मूल्याङ्कन गर्दा स्थानीय वातावरण, सामाजिक रहनसहन, रीतिरिवाज, मूल्यमान्यताहरु, प्रकोप, विपद, स्थानीय पेसा, व्यवसाय, पर्यटन, कृषि आदिका क्रियाकलापहरु समेटनु पर्नेछ ।

७. विषयक्षेत्र तथा थिमअन्तर्गतका सिकाइ उपलब्धिको अङ्कन गरिसकेपछि विषयक्षेत्र तथा थिमको समग्र उपलब्धि प्रतिशत निम्नअनुसार निकाल्नुपर्छ :

$$\text{क्षेत्रगत उपलब्धि प्रतिशत} = \frac{\text{उपलब्धिस्तरको अङ्कको जोड}}{\text{४} \times \text{मूल्याङ्कन गरिएका सिकाइ उपलब्धिहरूको सङ्ख्या}} \times \text{१००}$$

उपलब्धि प्रतिशतलाई अक्षराङ्कनसँग मिलान गरी निम्नअनुसार प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ :

□&■●✌⬧ &✿●⧫⌘ ⧫ ♍✋➶📪♎➶	□&■●✌⬧ 💻⧫📪	□&■●✌⬧💻⧫📪⬧➶ ☸ ☺□➶✞□➶
३० भन्दा कम	E	ज्यादै कमजोर
३० र सो भन्दा माथि ४५ भन्दा कम	D	कमजोर
४५ र सो भन्दा माथि ६० भन्दा कम	C	सामान्य
६० र सो भन्दा माथि ७५ भन्दा कम	B	राम्रो
७५ र सो भन्दा माथि ९० भन्दा कम	A	उच्च
९० र सो भन्दा माथि	A+	उत्कृष्ट

८. कक्षाको अन्तमा सबै सिकाइ उपलब्धिमा प्राप्त उपलब्धिस्तरको अङ्कका आधारमा विद्यार्थीको विषयक्षेत्रगत सम्रग उपलब्धिस्तर निर्धारण गर्न सकिन्छ । विषयक्षेत्रगत समग्र उपलब्धि प्रतिशत निम्नअनुसार निकाल्नुपर्छ :

$$\text{विषयक्षेत्रगत समग्र उपलब्धि प्रतिशत} = \frac{\text{उपलब्धिस्तरको अङ्कको जोड}}{४ \times \text{मूल्याङ्कन गरिएका सिकाइ उपलब्धिहरूको सङ्ख्या}} \times १००$$

यो उपलब्धि प्रतिशतको व्याख्या माथिको बुँदा नं. ७ अनुसार गर्नुपर्छ ।

🗁🗏🖬 🖳🖾♐♑☹□ &♐🕮ॐ□❑❍♎ ⬩♐□♐🏵☝♋□♑ &❁●❑❍□♐

स्थानीय विषयको कार्यान्वयनका लागि विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक, प्रधानाध्यापक, वि.व्य.स. को महत्वपूर्ण भूमिका रहनेछ । यो पाठ्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रियाको सिलसिलामा स्थानीय स्तरका बुद्धिजीवी, शिक्षाविद्, समाजसेवी तथा अभिभावक तथा सम्बन्धित विषय क्षेत्रका जानकार व्यक्तिहरुलाई आवश्यकता अनुसार श्रोतव्यक्तिका रुपमा लिन सकिन्छ । यस पाठ्यक्रमको कार्यान्वयनका क्रममा आवश्यकता अनुसार मातृभाषा, नेपाली भाषा वा अंग्रेजी भाषाको प्रयोग गर्न सकिनेछ । यस स्थानीय पाठ्यक्रमको लागि आवश्यकता अनुसार पाठ्यसामग्रीको विकास गरीनुका साथै विषयशिक्षकहरुलाई विषयवस्तुको सहजीकरण गर्न अभिमुखिकरण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । आवश्यकता अनुसार पाठ्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्या समाधानका लागि सेमिनार, गोष्ठी, छलफल, अन्तरक्रिया, अभिमुखिकरण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । यो पाठ्यक्रम "राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारुप २०७६" तथा शुक्लाफा☞टा नगरपलिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालयको नीति निर्देशन अनुरुप कार्यान्वयन गरिदै लगिनेछ ।

🗁🗐🖬 🖳🖾♐♑☹□ &♐🕮ॐ□❑❍♎ &●🖎♎♐♒🏵 ♑ ⧫🖾♐ 🖃🖹⌘♐☸⬥♑

समयको प्रगतिशिलता सँगै विज्ञान तथा प्रविधिको विकासले समाजका इच्छा, आकांक्षा तथा आवश्यकता परिवर्तन हुदै जाने गर्दछन । समाजका इच्छा आकांक्षा तथा आवश्यकताहरु अनुसार पाठ्यक्रमको विकास, संशोधन तथा परिमार्जन गर्नु पर्दछ । त्यसैले यो विषयको पाठ्यक्रम पनि विषयक्षेत्रका विषयवस्तुमा भएको खोज, अनुसन्धान र सरोकार पक्षहरुको सल्लाह तथा सुझावका आधारमा समय सापेक्ष बनाउन संशोधन तथा परिमार्जन लाई खुला गरिदै लगिने छ ।

♍♑🕯🖃✂❒☹ 🗁 💣 ●♏✌♐⌧☹🏵⬧♐☸ ☺❑●💧⧫◆⧫
●♏♏🖎☽♐

फोटो

१. विद्यार्थीको वैयक्तिक तथा पारिवारिक विवरण

क) विद्यालयको नाम : ....

ख) ठेगाना ....

ग) विद्यार्थीको नाम : ....

घ) जन्म मिति : ....

ङ) विद्यार्थीको घरको ठेगाना : ....

च) पारिवारिक विवरण :

अ) आमाको नाम : ....पेसा : .... सम्पर्क नं : ....

आ) बाबुको नाम : ....पेसा : .... सम्पर्क नं : ....

छ) बाबुआमा बाहेक अरू कसैले अभिभावकत्व लिएको भएमा स्थानीय अभिभावकको :

अ) नाम : ....पेसा : .... सम्पर्क नं. : ....

आ) विद्यार्थीसँगको नाता : ....

ज) विद्यालय भर्ना मिति र कक्षा : ....

झ) मातृभाषा, घरपरिवारमा बोलिने भाषा र अन्य भाषिक क्षमता : ....

ञ) अघिल्लो अनुभव :

अ) कक्षा १ भर्ना भएको भए प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाको अनुभव भए नभएको ....

आ) अन्य कक्षामा भर्ना भएको भए अन्य विद्यालयको अनुभव ....

२. स्वास्थ्यसम्बन्धी विवरण

क) तौल र उचाइ

मिति	तौल (के.जी.मा)	उचाइ (से.मी.मा)	प्रतिक्रिया (यदि छ भने)

ख) कुनै विशेष रोग भएमा सो बारे टिपोट : ....

ग) कुनै अपाङ्गता भए सो को विवरण : ....

घ) अन्य कुनै विवरण उल्लेख गर्न आवश्यक भए : ....

♍♑🕯🖮✂❒☹ 🗎 : हाम्रो शुक्लाफाँटा विषयको विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि मूल्याङ्कन अभिलेख मापन तरिका : प्रत्येक सिकाइ उपलब्धिका लागि दिइएका उपलब्धि सूचक विद्यार्थीले हासिल गर्न सकेमा सम्बन्धित कोठामा सकेको –√) चिन्ह र हासिल नभए –×) चिह्न लगाउनुहोस् । प्रत्येक चार सूचकमध्ये हासिल भएका सूचक –√) चिह्न गन्नुहोस् र त्यतिनै अङ्क अङ्कन महलमा लेख्नुहोस् । तपाईंले प्रयोग गर्नुभएको साधनमा चिह्नको नाम लगाउनुहोस् वा अन्य साधन प्रयोग गर्नुभएको भए सोही महलमा लेख्नुहोस् ।

विषयवस्तुको क्षेत्र : कक्षा : १ विद्यार्थीको नाम :

विषयवस्तुको क्षेत्र	मुख्य सिकाइ उपलब्धि	सिकाइ उपलब्धि विस्तृतीकरण /उपलब्धि सूचक	नियमित पढाइपछिकोको मूल्याङ्कन			थप सहायतापछिकोको मूल्याङ्कन			मूल्याङ्कनका सम्भाव्य साधन
			सकेको / नसकेको	मिति	अङ्कन	सकेको/ नसकेको	मिति	अङ्कन	
हाम्रो नगरपालिका	आफ्नो परिचय बताउन	आफ्नो नाम , आमाबुवाको नाम भन्न							प्रश्नोत्तर
		आफ्नो टोलको नाम भन्न							प्रश्नोत्तर
		आफू बस्ने वडा नं. भन्न							प्रश्नोत्तर
		आफू बस्ने नगरपालिकाको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
	आफ्नो विद्यालयको परिचय दिन	आफू पढने विद्यालयको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		विद्यालय रहेको टोल र वडा नं. बताउन							प्रश्नोत्तर
		विद्यालय रहेको नगरपालिकाको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		विद्यालय रहेको जिल्लाको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर

हाम्रो समुदाय, संस्कृति र मूल्यमान्यताहरु	आफ्नो परिवारका सदस्यहरुको एक आपसी नाता बताउन ।	आफ्नो परिवार रहेका सदस्यहरुको संख्या बताउन							प्रश्नोत्तर
		परिवारका सबै सदस्यहरुसँग आफ्नो नाता सम्बन्ध बताउन ।							प्रश्नोत्तर
		आफ्नो परिवारमा रहेका सदस्यहरुसँगको एक आपसी नाता बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति, प्रश्नोत्तर
		नाता अनुसारको सम्बोधन							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
	परिवारका सदस्यहरुसंग नाता अनुसार उपयुक्त अभिवादन गर्न	घरपरिवारमा प्रयोग गरिने अभिवादन शिष्टचारका शब्द बताउन ।							प्रश्नोत्तर
		हाउभाउ सहित उपयुक्त अभिवादन गर्न							अवलोकन, अभिभावक प्रतिक्रिया
		नाता अनुसार शिष्टचार गर्न							अवलोकन, अभिभावक प्रतिक्रिया
		शिक्षक, साथि बिचको अभिवादन गर्न							अवलोकन
	परिवारमा मनाईने चाडपर्वहरुको नाम बताउन	चित्र हेरी चाडपर्वका नाम बताउन ।							
		चाडपर्व विशेषमा खाईने खानाको परिकारको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		परिवारमा मनाईने कुनै एउटा चाडपर्वमा गरिने क्रियाकलाप बताउन							प्रश्नोत्तर
		आफ्नो परिवारमा मनाईने चाडपर्वको नाम भन्न							प्रश्नोत्तर
	स्थानीय बालगीत गाउन	शिक्षक /अडियो सँगसगै गाउन							अवलोकन
		सुनेका स्थानीय गीत समूहमा गाउन							अवलोकन
		स्थानीय गीत एक्लै गाउन							अवलोकन

		गीतको आधारमा तालि बजाउन							अवलोकन
हाम्रा प्राकृतिक स्रोत र सम्पदाहरु	आफ्नो वरपरका वोटविरुवाहरुको पहिचान गर्न	देखे/सुनेका बोटविरुवाहरुको नाम भन्न							मौखिक अभिव्यक्ति
		फलफूल , तरकारी र अन्नका बोटका नाम भन्न							प्रश्नोत्तर
		बोटविरुवाको उपयोगीता बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		विद्यालय वरीपरि रहेका बोटविरुवाहरु पहिचान गर्न							अवलोकन
	आफ्नो वरपरका नदी तथा तालहरुको नाम बताउन	पानीका स्रोतहरुका नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		चित्र हेरी ताल र नदी छुट्याउन ।							अवलोकन प्रश्नोत्तर
		आफ्नो वरपरका ताल र नदीका नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		ताल /नदीको उपयोगीता बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
हाम्रा पर्यटकीय स्थलहरु	शुक्लाफाँटा नगरपालिकाका पर्यटकीय स्थलहरुको नाम बताउन	आफूले घुमेको वा सुनेको पर्यटकीय स्थलको नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		शुक्लाफाँटा नगरपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलका नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		चित्र वा भिडियो हेरी नगरपालिका भित्रका पर्यटन स्थलहरु पहिचान गर्न							प्रश्नोत्तर
		पर्यटकीय स्थलको महत्व बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
हाम्रो पेसा, व्यवसाय ,	परिवारका सदस्यको पेसा र व्यवसाय बताउन	परिवारका सदस्यहरुले गर्ने काम बताउन							प्रश्नोत्तर
		परिवारका सदस्यहरुले गर्ने काम							मौखिक अभिव्यक्ति

प्रविधि		अनुसार पेसा बताउन							
		विभिन्न काम गरिरहेका चित्र वा भिडियोबाट पेसा र व्यवसाय बताउन							प्रश्नोत्तर
		विभिन्न पेसा र व्यवसाय प्रति सम्मान गर्न							अवलोकन, मौखिक अभिव्यक्ति, अभिभावक प्रतिक्रिया
	घरायसी काममा आउने स्थानीय प्रविधिको पहिचान गर्न	चित्र हेरी प्रविधिका नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		घरमा प्रयोग हुने परम्परागत प्रविधिको नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		विभिन्न परम्परागत प्रविधिको प्रयोग बताउन							प्रश्नोत्तर
		परम्परागत प्रविधिको फाईदा बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
स्वास्थ्य, सरसफाई र वातावरण संरक्षण	शरीरका बाहिरी अंगहरुको नाम बताइ ती अंगहरुको सरसरफाई गर्न	आफ्ना बाहिरी अंगहरु छोएर नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		चित्र हेरी अंगका नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		शरीर सफा राख्न							अवलोकन
		शरीर सफा गर्न आवश्यक सामग्रीहरुको नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
	आफूले खाने विभिन्न खानेकुराहरुको नाम बताउन	चित्र हेरी खानेकुराको नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		बोटविरुवाबाट प्राप्त हुने खानेकुराका नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		जनावरबाट प्राप्त हुने खानेकुराका नाम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		खानेकुरा सफा राख्न							अवलोकन अभिभावक

									प्रतिक्रिया
	शौचालयको प्रयोग गर्ने बानीको विकास गर्न	आफूलाई दिसापिसाब लागेको कुरा साथी, शिक्षक लाई बताउन							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
		शौचालय जाँदा परिवार, शिक्षक र साथीहरुबाट सहयोग लिन							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
		दिशापिसाबको लागि शौचालयको प्रयोग गर्न							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
		सरसफाई गर्न							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
	सामान्य स्थानिय स्तरका खेल खेल्न	स्थानीय खेल, खेल्नका लागि चाहिने सामग्रीको नाम बताउन र जतन गर्न							प्रश्नोत्तर, अवलोकन
		साथीहरु सँग समूहमा मिलेर खेल्न							अवलोकन
		नियमानुसार अनुशासित तरिकाले खेल खेल्न							अवलोकन
		शिक्षकको निर्देशन अनुसार खेल खेल्न							अवलोकन
विपद तथा जोखिम व्यवस्थापन	घरायसी दुर्घटनाहरुबाट सजग रहन	घरायसी दुर्घटनाहरु बताउन							प्रश्नोत्तर
		चित्र हेरी दुर्घटना छुट्याउन							अवलोकन मौखिक अभिव्यक्ति
		घरायसी दुर्घटनाहरुका कारणहरु बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		घरायसी दुर्घटनाहरुबाट जोगिन							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
	प्राकृतिक विपद्को सामान्य परिचय दिन	प्राकृतिक विपदका नाम बताउन							प्रश्नोत्तर मौखिक अभिव्यक्ति

		प्राकृतिक विपदका चित्र वा भिडियो हेरी पहिचान गर्न							अवलोकन
		प्राकृतिक विपदको चित्र हेरी वर्णन गर्न							अवलोकन मौखिक अभिव्यक्ति
		प्राकृतिक विपद प्रति सजक रहन							अवलोकन अभिभावक प्रतिक्रिया
हाम्रो कृषि	कृषि उपजहरुसँग परिचित हुन	कृषि उपजहरुको नाम बताउन							
		स्थानीय कृषि उपजको वर्गीकरण गर्न							
		चित्र अनुसार जोडा मिलाउन							
		आफ्नो वरपर रहेका अन्नको नाम लेख्न							
	कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने घरेलु औजारहरु पहिचान गर्न	कृषि कार्यमा प्रयोग गरिने ५ वटा औजारको नाम बताउन							प्रश्नोत्तर
		कृषि औजार चिन्न							अवलोकन
		कृषि औजारको काम बताउन							मौखिक अभिव्यक्ति
		कृषि औजारको चित्र हेरी वर्णन गर्न							प्रश्नोत्तर मौखिक अभिव्यक्ति

♍♑🕯🖮✂❒☹ 🗏 💣 ●♋👌⬈⌂☹🏵⬧⬈☸ 🖮♎◆❀ &♋❀ ◆●⧫ &♋❀●⧫♋☸♌♑⬧⬈☸ ☎⬈☞❒⬈

विद्यार्थीको प्रगति प्रतिवेदन

विद्यार्थीको नाम : कक्षा : रोल नं. :
विद्यालयको नाम : सङ्केत नं.:
वर्ष :
उपस्थिति : विद्यालय सञ्चालन भएको दिन : ....उपस्थित भएको दिन र प्रतिशत :......., ...

क्र. सं.	विषयक्षेत्र	पाठ्यघण्टा	सिकाइ उपलब्धि सङ्ख्या	समग्र उपलब्धि स्तर	कैफियत
१.	नेपाली	५			
२.	गणित	४			
३.	अङ्ग्रेजी	४			
४.	हाम्रो सेरारोफेरो	८			
५.	मातृभाषा / स्थानीय विषय	५			

ख) विषयगत सिकाइ उपलब्धि प्रतिशतका आधारमा समग्र विषयक्षेत्रगत सिकाइ उपलब्धि स्तर उत्कृष्ट –९०–१००%) लाई A+, उच्च –७५–९०%) लाई A, राम्रो –६०–७५%) लाई B, सामान्य –४५–६० %) लाई C, कमजोर –३०–४५%) लाई D र ज्यादै कमजोर –०– ३०%) लाई E स्तर निर्धारण गर्नुपर्छ ।

....

कक्षा शिक्षक प्रधानाध्यापक मिति :